

แผนปฏิบัติการเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 - 2570

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ส่วนที่ 1

บทสรุปผู้บริหาร

บทสรุปผู้บริหาร

ความรุนแรงต่อสตรี (Violence Against Women : VAW) เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการเลือกปฏิบัติต่อสตรี เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอำนาจในเชิงโครงสร้างและในทางจารีตประเพณีที่ไม่เสมอภาคและแสดงให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคกันระหว่างบุรุษกับสตรี ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ปรากฏให้เห็นในทุกประเทศและมีผลกระทบต่อนักสิทธิมนุษยชนในชีวิตส่วนตัวและชีวิตสาธารณะของผู้ถูกรักษา ความรุนแรงต่อสตรีทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของสตรี จำกัดการเข้าถึง การควบคุมและการเป็นเจ้าของทรัพยากรต่าง ๆ และขวางกั้นการพัฒนาศักยภาพของสตรี จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนและรัฐต่าง ๆ ตลอดจนต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันระหว่างประเทศ นอกจากนี้ สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงต่อสตรี บุคคลในครอบครัว และสังคมทวีความรุนแรงและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความรุนแรงต่อสตรี ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การถูกกระทำความรุนแรงทางร่างกายทางจิตใจ ทางเศรษฐกิจ และความรุนแรงทางออนไลน์ ไปจนถึงการถูกคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศทั้งในพื้นที่สาธารณะ ชุมชน หรือแม้แต่ในครอบครัวที่ควรจะเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยที่สุด อย่างไรก็ตาม ความรุนแรงต่อสตรีไม่ได้เป็นแค่เรื่องเฉพาะตัว หรือเป็นแค่เรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างคู่ครองหรือคนใกล้ชิดกันเท่านั้น แต่ปัญหานี้ได้ทำให้เกิดผลกระทบขึ้นหลายประการ รวมทั้งได้สร้างความสูญเสีย และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ผลกระทบของความรุนแรงมักจะสืบทอดต่อเนื่องไปยังคนรุ่นถัดไป ก่อให้เกิดวงจรของความเสียหายที่ไม่สิ้นสุด การตระหนักถึงความจริงที่ว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กผู้หญิง (VAW) ได้จำกัดเสรีภาพและโอกาสของผู้หญิงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะมันขัดขวางการเข้าถึงการศึกษา การจ้างงาน การมีส่วนร่วมทางการเมือง และบทบาทความเป็นผู้นำ ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ศักยภาพและการมีส่วนร่วมของผู้หญิงต่อสังคมถูกจำกัดลง ทั้งยังทำให้เกิดต้นทุนให้ครอบครัวต้องแบกรับภาระ ทั้งในการดำเนินคดี การจ่ายค่ารักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟู ทั้งผู้ถูกรักษาด้วยความรุนแรง ผู้กระทำความรุนแรง และผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงที่เกิดขึ้น ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เนื่องจากความรุนแรงต่อผู้หญิงก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อผู้รอดพ้นจากเหตุการณ์ รวมถึงการบาดเจ็บทางร่างกาย ความเสี่ยงต่อสุขภาพการเจริญพันธุ์ บาดแผลทางจิตใจ อุปสรรคทางเศรษฐกิจ และการถูกแยกออกจากสังคม นอกจากนี้ เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่มีความรุนแรงยังได้รับผลกระทบในทางลบ ซึ่งทำให่วงจรความรุนแรงดำเนินต่อไปไม่รู้จบ ทำให้รัฐต้อง

สูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งการจัดบริการช่วยเหลือ พื้นฟู และเยียวยา ผู้ถูกระทำรุนแรง จึงกล่าวได้ว่า ความรุนแรงต่อสตรีเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

ประเทศสมาชิกอาเซียนได้รับรองปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและการขจัดความรุนแรงต่อเด็กในอาเซียน (Declaration on the Elimination of Violence against Women and Elimination of Violence against Children in ASEAN) ซึ่งเป็นการแสดงเจตจำนงที่จะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงในการป้องกันและจัดการกับปัญหาความรุนแรงต่อสตรีทั้งมวล และได้จัดทำแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคอาเซียนในการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (ASEAN Regional Plan of Action on Elimination of Violence against Women: ASEAN RPA on EVAW) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของประเทศสมาชิกอาเซียนในการสนับสนุนการปฏิบัติตามปฏิญญานี้ ดังนั้น แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคอาเซียนในการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (ASEAN Regional Plan of Action on Elimination of Violence against Women: ASEAN RPA on EVAW) จึงเป็นแนวปฏิบัติในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ มีผลให้ประเทศสมาชิกอาเซียนรวมถึงประเทศไทยต้องนำแผนปฏิบัติการดังกล่าวมาขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ของประเทศ

ความก้าวหน้าในการจัดการปัญหาความรุนแรงต่อสตรีในภูมิภาคอาเซียนนั้น ได้มีความก้าวหน้าที่สำคัญในการจัดการกับปัญหาความรุนแรงต่อสตรีด้วยการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ได้ตรากฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวกับความรุนแรงต่อสตรี และ/หรือความรุนแรงในครอบครัวเป็นการเฉพาะ ขณะที่บางประเทศได้พัฒนาแผนปฏิบัติการในระดับประเทศในการสนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายและนโยบายต่าง ๆ หน่วยงานของภาครัฐและ/หรือภาคประชาสังคมได้จัดบริการต่าง ๆ สำหรับสตรีและเด็กที่ได้เผชิญกับความรุนแรง ซึ่งรวมถึงที่พักฉุกเฉิน บริการสายด่วน และศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ ในขณะที่ในบางประเทศได้จัดให้มีโต๊ะไว้อภัยบริการสำหรับสตรีและเด็กเป็นการเฉพาะในสถานีดำรวจขณะเดียวกันหลาย ๆ ประเทศก็ได้จัดให้มีการรณรงค์เพื่อสร้างการตระหนักรู้เพื่อลดการยอมรับเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงต่อสตรี แต่อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้ายังคงไม่เท่าเทียมกัน โดยที่บางรูปแบบของความรุนแรงต่อสตรี เช่น การข่มขืนโดยคู่สมรสและรูปแบบอื่น ๆ ของความรุนแรงทางเพศ ยังคงไม่ได้รับการบรรจุในกฎหมายในปัจจุบัน ประเด็นที่ยังต้องการการเอาใจใส่เพิ่มเติมรวมถึงช่องว่างด้านข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขตและผลกระทบของความรุนแรงต่อสตรี ทรัพยากรด้านการเงินทุนและมนุษย์ที่จำกัดในการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายและการให้บริการความช่วยเหลือ และการดำรงอยู่ของบรรทัดฐานทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงการเลือกปฏิบัติทางเพศและการเหมารวมที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในความรุนแรงต่อสตรี

สำหรับสถานการณ์การส่งเสริมสิทธิสตรีและความเสมอภาคระหว่างเพศของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประเทศไทยยังคงมีสถานะการส่งเสริมสิทธิและความเสมอภาคของสตรีที่จำกัด สตรีและเด็กหญิงยังต้องเผชิญกับปัญหาความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว ในที่สาธารณะ และความรุนแรงในบางพื้นที่ที่มีความขัดแย้งกัน ความเปราะบางนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงผู้หญิงทั่วไปเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงกลุ่มเฉพาะ เช่น ผู้หญิงที่มีความพิการ และผู้หญิงที่เป็นแรงงานข้ามชาติ ซึ่งมีความเสี่ยงสูงเป็นพิเศษต่อการประสบกับความรุนแรง รวมทั้งกฎหมายที่มีอยู่ยังไม่

สามารถคุ้มครองและบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยด้านทัศนคติของสังคมที่มีพื้นฐานแนวคิดที่ให้ค่าชายเป็นใหญ่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดและการปฏิบัติต่อหญิงและชายที่แตกต่างกันอีกด้วย ปรากฏการณ์ที่ประชาคมโลกเห็นพ้องกันว่า ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำแนวทางที่มีการประสานงานร่วมกันและบูรณาการหลายภาคส่วนมาใช้ เพื่อรับมือกับปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการขับเคลื่อนที่สำคัญคือ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบนโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี¹ และกำหนดให้เป็นนโยบายและแผนแห่งชาติ โดยใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานและประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรเอกชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ที่เสนอโดยคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เนื่องจากเห็นว่า ความรุนแรงต่อเด็กและสตรีเป็นปัญหาที่ต้องการความเข้าใจ และควรให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง แต่เนื่องจากเป็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในลักษณะเครือข่ายสหวิชาชีพ โดยมีการประสานการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการจัดทำนโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรีนี้มีขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับพัฒนาศักยภาพความรู้และทักษะของบุคลากรให้เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ที่มีความร่วมมือกับองค์กรเอกชน และภาคประชาสังคมที่ผ่านมา ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ที่จำเป็นต้องได้รับการได้รับการส่งเสริม พัฒนา และปรับกระบวนการทำงาน เพื่อให้การจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี รวมถึงการจัดความรุนแรงต่อสตรี เด็ก และความรุนแรงในครอบครัวสามารถดำเนินงานไปจนบรรลุเป้าหมาย รวมทั้ง สถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม ซึ่งความท้าทายเหล่านี้ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทยที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพสตรี การส่งเสริมความเสมอภาคและความเท่าเทียมระหว่างเพศ การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิสตรี ผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด และบุคคลในครอบครัว การป้องกันและแก้ไขปัญหความรุนแรงในครอบครัว การคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว การตรวจสอบ การชดเชยและเยียวยาเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี รวมถึงจัดทำนโยบายระดับประเทศ ซึ่งมีความผูกพันกับข้อตกลงระหว่างประเทศของสหประชาชาติหลายฉบับ จึงจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย เพื่อกำหนดนโยบายการดำเนินการในเชิงรุก แก้ไขปัญหความรุนแรงที่เกิดกับผู้หญิงและ

¹ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, นโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2564 (http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid=5823), 2546.

ได้กทึงอย่างป็นรูปธรรมจริงจัง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานเพื่อจัดความรุนแรงตอสตรีที่ สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การคุ้มครองและการให้บริการสำหรับผู้ถูกระทำคามรุนแรง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 กรอบกฎหมาย ระบบยุติธรรมและการลงโทษ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาศักยภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการ การประสานความร่วมมือ และการประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 7 ภาคิเครือข่าย และการประสานความร่วมมือ

อีกทั้ง ความสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อจัดความรุนแรงตอสตรีของประเทศไทย ฉบับนี้ ขึ้นอยู่กับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กร ภาคิเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในทุกกระดับและทุกภาคส่วน มีการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมเพียงพอ และมี กระบวนการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะต่อไป

นิยามศัพท์

ความรุนแรงตอสตรี (Violence against Women: VAW)² หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็น ความรุนแรงบนฐานเพศซึ่งก่อให้เกิด หรือมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิด ความเสียหายหรือความทุกข์ทรมานทาง ร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจต่อผู้หญิง รวมถึงการข่มขู่ที่จะกระทำดังกล่าว การบังคับ หรือการพรากเสรีภาพ โดยพลการ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะหรือในชีวิตส่วนตัว

ความรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศ และทางจิตใจที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว รวมถึงการทุบตี การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กผู้หญิงภายในครัวเรือน ความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับสินสอด การข่มขืนโดยคู่สมรส การขริบอวัยวะเพศหญิง และการปฏิบัติแบบดั้งเดิมอื่น ๆ ที่เป็นอันตรายต่อผู้หญิง ความรุนแรงที่เกิดจากบุคคล อื่นที่ไม่ใช่คู่สมรส และความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์

ความรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศ และทางจิตใจที่เกิดขึ้นในชุมชนทั่วไป รวมถึงการข่มขืน การล่วงละเมิดทางเพศ การคุกคามทางเพศและการข่มขู่ในที่ทำงาน ในสถาบันการศึกษา และสถานที่อื่น ๆ การค้ามนุษย์ผู้หญิง และการบังคับให้ค้าประเวณี

ความรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศ และทางจิตใจที่กระทำโดยรัฐหรือได้รับการยินยอมจากรัฐ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นที่ใดก็ตาม

รูปแบบอื่น ๆ ของความรุนแรงตอสตรี รวมถึงการถูกบังคับแต่งงานตั้งแต่วัยเยาว์และรูปแบบอื่น ๆ ของการปฏิบัติที่เป็นอันตรายซึ่งทำให้เกิดหรือส่งผลต่อความรุนแรงตอสตรีและรูปแบบใหม่ ๆ ที่อุบัติขึ้นของ ความรุนแรงตอสตรี ความรุนแรงตอสตรีที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) เช่น การคุกคามออนไลน์ การละเมิด การรังแก การก่อกวน และการเผยแพร่ภาพที่เป็นการใส่ร้ายป้ายสีกลุ่มสตรีที่มี

² สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ พ.ศ. 2536, อนุสัญญาว่าด้วยการจัดความรุนแรงตอสตรีตอสตรีในทุกรูปแบบ (United Nations General Assembly, 1993, Declaration on the Elimination of Violence Against Women) [https:// www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women](https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women)

ความหลากหลายได้รับผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติและความไม่เสมอภาคกันที่ซ้ำซ้อนและเกี่ยวเนื่องกันหลาย ๆ รูปแบบ ทำให้พวกเขาเสี่ยงต่อการเป็นเหยื่อของความรุนแรงเป็นอย่างยิ่งสตรีกลุ่มนี้รวมถึงสตรีพิการ สตรีติดเชื้อมีหรือได้รับผลกระทบจากเอชไอวีและเอดส์ เด็กหญิง สตรีสูงอายุ สตรีกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ และหรือคนพื้นเมือง สตรีที่อยู่ระหว่างความขัดแย้งทางกฎหมายสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ภัยพิบัติ หรือพื้นที่ที่มีความขัดแย้ง สตรีที่เป็นผู้ลี้ภัยหรือพลัดถิ่น สตรีต่างดาวที่มีเอกสารเข้าเมืองที่ถูกกฎหมายและไม่มีเอกสารเข้าเมืองอย่างถูกกฎหมาย สตรีไร้รัฐ ผู้ปกป้องสิทธิมนุษยชนของสตรี/ผู้พิทักษ์สิทธิสตรี และสตรีผู้เป็นเหยื่อของการค้าสำหรับแรงงานที่ถูกบังคับและการถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศและอื่น ๆ

ความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ (Gender-based violence)³ หมายถึง การกระทำรุนแรงต่อบุคคลอื่น อันเนื่องมาจากเพศของบุคคลนั้น หรือการกระทำรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลเพศหนึ่ง มากกว่าเพศอื่น ความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ เป็นคำกว้าง ๆ ที่ครอบคลุมการกระทำอันเป็นอันตรายซึ่งกระทำต่อบุคคลอื่นโดยมิได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นและอยู่บนฐานของความแตกต่าง (เช่น ทางเพศสภาพ) ที่มีมาแต่กำเนิดทางสังคมระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย เช่น การกระทำหรือการข่มขู่ที่จะกระทำการที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือความทุกข์ทรมานทางร่างกาย ทางเพศหรือจิตใจ การบีบบังคับ และการลิดรอนเสรีภาพอื่น ๆ การกระทำความผิดกล่าวอาจเกิดได้ทั้งในที่ลับและที่แจ้ง

ความรุนแรงโดยคู่ครอง⁴ หมายถึง พฤติกรรมในความสัมพันธ์ใกล้ชิดใดที่ก่อให้เกิดอันตรายทางร่างกาย ทางจิตใจ หรือทางเพศแก่ผู้อยู่ในความสัมพันธ์นั้น ซึ่งรวมถึงการกระทำความรุนแรงทางกายภาพ เช่น การตบ ตี เตะ และการทุบ การกระทำความรุนแรงทางเพศ เช่น การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์และการบังคับทางเพศในรูปแบบอื่น การล่วงละเมิดทางอารมณ์ (ทางจิต) เช่น การดูถูก ดูหมิ่น การไม่พูดด้วย การทำให้กลัว (เช่น การทำลายข้าวของ) การขู่จะทำร้าย การขู่ว่าจะพรากลูกไป การทำตัวเหินห่าง พฤติกรรมควบคุมบังคับ เช่น การกีดกันไม่ให้พบปะติดต่อกับครอบครัวและเพื่อน การเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหว และจำกัดการใช้เงินไม่ให้ทำงาน ไม่ให้ได้รับการศึกษา หรือการรักษาพยาบาล

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย⁵ หมายถึง สถานภาพที่เป็นรองของผู้หญิง การใช้อำนาจหรือการกดขี่ซึ่งชายกระทำต่อหญิง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายซึ่งเชื่อมต่อกับอำนาจต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการครอบงำ ความเป็นรอง ความไม่เป็นธรรม การกดขี่ ขูดรีดและการเป็นปฏิปักษ์ นอกจากนี้ความสัมพันธ์หญิงชายยังสามารถอธิบายร่วมกับความสัมพันธ์สังคมมิติอื่น ๆ เช่น ชนชั้น ชาติพันธุ์ และอายุ และเปิดโอกาสให้มีการศึกษาผู้ชายหรือความเป็นชายในมิติต่าง ๆ และความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายด้วย

³ สำนักเลขาธิการอาเซียน, *แนวทางปฏิบัติภูมิภาคอาเซียนว่าด้วย “การเสริมพลังสตรีและเด็ก : การให้บริการสังคมอย่างมีคุณภาพสำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงหรือได้รับผลกระทบจากความรุนแรง”*, 2566.

⁴ องค์การอนามัยโลก, *ความเข้าใจและการจัดการความรุนแรงต่อสตรี* (พ.ศ. 2555) (World Health Organisation, *Understanding and addressing violence against women 2012*) – ความรุนแรงโดยคู่ครอง https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77432/WHO_RHR_12.36_eng.pdf?sequence=1, 2555.

⁵ นาถฤดี เด่นดวง และ สุพจน์ เด่นดวง, *หลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมและสร้างวิทยากร เรื่อง การจัดการเลือกปฏิบัติ การส่งเสริมสิทธิและโอกาสสตรี (1)*, กรุงเทพฯ: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2560.

เพศภาวะ (Gender)⁶ หมายถึง ทักษะ ทักษะ อารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังให้เป็นไปตามเพศสรีระที่ถูกกำหนดตั้งแต่แรกเกิด พฤติกรรมที่มีคุณลักษณะเป็นไปตามความคาดหวังทางวัฒนธรรม บรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดสร้างขึ้น เรียกว่าเพศภาวะตามแบบแผน ส่วนพฤติกรรมที่ไม่มีคุณลักษณะดังกล่าวเรียกว่าเพศภาวะไม่เป็นไปตามแบบแผน นอกจากนี้ พฤติกรรมดังกล่าวยังครอบคลุมถึงเรื่องต่อไปนี้เป็น คือ วิธีการสวมใส่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย สิ่งที่ชอบประพฤติปฏิบัติ และลักษณะความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น ทั้งนี้ บทบาทด้านเพศภาวะและความคาดหวังดังกล่าวเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ทั้งยังแตกต่างกันไปแม้แต่ภายในวัฒนธรรมเดียวกันหรือระหว่างวัฒนธรรมก็ตาม

⁶ UNESCO Bangkok Asia and Pacific Regional Bureau for Education, คู่มือจัดทำหลักสูตร เพื่อป้องกันความรุนแรงบนฐานเพศภาวะ แผนการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (อายุ 11-14 ปี), (<https://www.gcedclearinghouse.org/sites/default/files/resources/243252THA.pdf>), 2016.

ส่วนที่ 2

ความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ

(ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 และ 12 มีนาคม 2562)

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 1)

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (หลัก)

(1) เป้าหมาย

(1.1) สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

(2) ประเด็นยุทธศาสตร์

(2.1) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

(2.2) การเสริมสร้างพลังทางสังคม

(3) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

(3.1) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

- สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศภาวะและทุกกลุ่ม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในบริบทของสังคมสูงวัย รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและการมีส่วนร่วมเป็นพลังในสังคมสำหรับคนทุกกลุ่ม โดยการเชื่อมโยงระบบข้อมูลสวัสดิการรายบุคคล และการพัฒนาระบบการให้บริการสวัสดิการที่เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ธุรกิจ หรือองค์กรประชาสังคม เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบสวัสดิการถ้วนหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3.2) การเสริมสร้างพลังทางสังคม

- สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปัน ไม่ทอดทิ้งกัน และมีคุณธรรม เน้นสนับสนุนการรวมตัวและดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ให้มาเป็นกำลังของการพัฒนาเพื่อส่วนรวม โดยการสร้างเวทีกลางเป็นพื้นที่สาธารณะ เพื่อปรึกษาหารือปัญหาสาธารณะของพื้นที่ ตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น จนถึงระดับจังหวัด และสร้างกลไกการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานของภาคประชาสังคม การสร้างเครือข่ายในพื้นที่ รวมถึงการสร้างชุมชนเสมือนบนเครือข่ายสื่อ ให้เป็นเครือข่ายเรียนรู้ร่วมกันทางสังคมที่ร่วมทำสิ่งที่สร้างสรรค์ และการยกย่องให้คุณค่ากับการทำประโยชน์ร่วมกันเพื่อส่วนรวม

- ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาทของสตรีในการสร้างสรรค์สังคม โดยปรับเปลี่ยนทัศนคติและบทบาทเพศ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับของสังคมต่อเรื่องเพศสภาพและความเสมอภาคทางเพศ ส่งเสริมให้ทุกเพศมีส่วนร่วมรับผิดชอบครอบครัวและร่วมกันพัฒนาสังคม ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว พัฒนาระบบสวัสดิการทางสังคมในสถานประกอบการเพื่อให้ทั้งชายและหญิงสามารถดูแลครอบครัวได้อย่างสมดุลกับการทำงาน ส่งเสริมการสร้างประชากรรุ่นใหม่บนรากฐานของครอบครัวที่มีคุณภาพ เพิ่มโอกาสของสตรีในการทำงานเชิงเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเพิ่มศักยภาพความรู้ความสามารถและภาวะผู้นำของสตรีเพื่อให้สามารถมีบทบาทในทางการเมืองและการบริหารทั้งในระดับสากล ระดับชาติและในระดับท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและกว้างขวาง

- สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสร้างสรรค์ เพื่อรองรับสังคมยุคดิจิทัล เน้นการส่งเสริมมาตรการสร้างความรับผิดชอบของสื่อต่อสังคม ตลอดจนพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ทั้งในเชิงเนื้อหา และการสร้างความตระหนักและภูมิคุ้มกันของผู้เสพสื่อ

2.2 แผนระดับที่ 2

1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 10 การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (รอง)

แผนย่อยของแผนแม่บทฯ การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม

- แนวทางการพัฒนาที่ 2

พัฒนาสื่อเผยแพร่ เพื่อส่งเสริมให้สื่อและสื่อสารมวลชนปฏิบัติงานบนเสรีภาพของสื่อควบคู่ไป กับจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งครัดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม พัฒนาเนื้อหาสาระที่เป็นข้อเท็จจริง และมีคุณภาพสูง รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันความรู้ในการเลือกรับปรับใช้สื่อหรือการรู้เท่าทันสื่อและ สื่อออนไลน์แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ตลอดจนการเฝ้าระวังการบริโภคสื่อที่เหมาะสม

- เป้าหมายของแผนย่อย : สื่อในสังคมไทยมีความเข้มแข็ง สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ ประชาชนในสังคม ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ปลอดภัย และสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

- การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ

เสริมสร้างภูมิคุ้มกันความรู้ในการเลือกรับปรับใช้สื่อหรือการรู้เท่าทันสื่อและสื่อออนไลน์แก่ เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป การเฝ้าระวังการบริโภคสื่อที่เหมาะสม การส่งเสริมกิจกรรมและการใช้สื่อ วัฒนธรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของสังคมไทยในรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง ก็จะช่วยเสริมสร้างค่านิยมที่ดีให้แก่ประชาชน

2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม (หลัก)

เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น
- การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ

เน้นการระดมสรรพกำลังจากประชากรทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย และจากภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่มาเป็นกลไกในการช่วยสร้างโอกาสและแก้ไข ปัญหาความไม่เสมอภาค เนื่องจากการทำงานโดยกลไกและกำลังทรัพยากรของภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวอาจไม่ เพียงพอและไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง จึงควรนำจุดเด่นและ ศักยภาพของภาคส่วนอื่น ๆ ของสังคม มาเป็นแรงพลังในการช่วยแก้ไขปัญหา เพื่อไม่ให้เกิดการทิ้งใครไว้ ข้างหลัง และเกิดการพัฒนาย่างมีส่วนร่วมที่แท้จริง

แผนย่อยของแผนแม่บทฯ การเสริมสร้างทุนทางสังคม

- แนวทางการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมศักยภาพ บทบาทสตรี และสิทธิมนุษยชน ให้ทุกเพศสภาพ ร่วมเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมด้วยการปรับเปลี่ยนทัศนคติและบทบาทของทุกเพศสภาพ เสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับของสังคมต่อเรื่องเพศสภาพและความเสมอภาคทางเพศ ส่งเสริมให้ ทุกเพศสภาพมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อครอบครัวและร่วมกันพัฒนาสังคม ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบัน

ครอบครัว พัฒนาระบบสวัสดิการทางสังคมในสถานประกอบการเพื่อให้ทั้งชายและหญิงสามารถดูแลครอบครัวได้อย่างสมดุลกับการทำงาน เพื่อส่งเสริมการสร้างประชากรรุ่นใหม่บนรากฐานของครอบครัวที่มีคุณภาพ เพิ่มโอกาสของสตรีในการทำงานเชิงเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเพิ่มศักยภาพ ความรู้ความสามารถ และภาวะผู้นำของสตรีเพื่อให้สามารถมีบทบาทในทางการเมืองและการบริหารทั้งในระดับนานาชาติ ระดับชาติ และในระดับท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและกว้างขวาง

- เป้าหมายของแผนย่อย : ภาวการณ์พัฒนามีบทบาทในการพัฒนาสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- การบรรลุเป้าหมายแผนย่อยของแผนแม่บท

เน้นการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของประชาชน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการรวมตัวของประชากรทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย รวมถึงภาคีเครือข่ายพัฒนา ในการร่วมคิด ร่วมลงมือพัฒนา จะเป็นพลังสำคัญในการสร้างโอกาสและความเสมอภาคในสังคมควบคู่ไปกับการดำเนินการของภาครัฐ

3) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 17 ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (หลัก)

แผนย่อยของแผนแม่บทฯ มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม

- แนวทางการพัฒนาที่ 1 จัดให้มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย โดยพัฒนาระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายและครอบคลุมครบกลุ่ม อาทิ ทั้งเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ เหยื่อของความรุนแรงต่าง ๆ และการค้ามนุษย์
- แนวทางการพัฒนาที่ 3 ระดมพลังความร่วมมือสร้างโอกาสและการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเป็นสถาบันพื้นฐานในการจัดระบบการคุ้มครองทางสังคมแก่สมาชิกของตน โดยมีภาคีต่าง ๆ เกื้อหนุนตามศักยภาพ/ความพร้อมของแต่ละภาคีโดยภาครัฐส่งเสริมให้เกิดการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สนับสนุนการรวมกลุ่มองค์กรชุมชน และเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย รวมทั้งมีการใช้กลไกที่มีอยู่แล้วในการเป็นทุนทางสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการคุ้มครองกลุ่มเป้าหมายในสังคม
- แนวทางการพัฒนาที่ 4 สนับสนุนให้มีการพัฒนาและนำใช้ระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดสวัสดิการและสร้างหลักประกันทางสังคมของทุกภาคส่วน อาทิ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางสวัสดิการสังคมที่เชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาคีพัฒนาต่าง ๆ โดยเฉพาะระดับครัวเรือนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การยกระดับการคุ้มครองทางสังคมและหลักประกันทางสังคม

2.3 แผนระดับ 3 ที่เกี่ยวข้อง

- แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาสตรี พ.ศ. 2566 – 2570 ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- แผนปฏิบัติการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2566 - 2570 ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- แผนปฏิบัติราชการ พ.ศ. 2566 – 2570 ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
- แผนปฏิบัติราชการ พ.ศ. 2566 – 2570 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2.4 พันธกรณี ข้อตกลง และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศด้านสตรี

1) อนุสัญญาว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women หรือ CEDAW)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2528 และมีผลใช้บังคับกับไทยเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2528 วัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญานี้ คือ การจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ รวมทั้งการประกันว่าสตรีและบุรุษมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติและดูแลจากรัฐอย่างเสมอภาคกัน มีสาระสำคัญ 6 ส่วน ได้แก่

(1) กล่าวถึงคำจำกัดความของคำว่า "การเลือกปฏิบัติต่อสตรี" (discrimination against women) พันธกรณีของรัฐภาคี มาตรการที่รัฐภาคีต้องดำเนินการเพื่อสนับสนุนความก้าวหน้าของสตรี มาตรการเร่งด่วน ชั่วคราวเพื่อสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรีอย่างแท้จริง ซึ่งจะไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ การปรับรูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีและการปราบปรามการลักลอบค้า และแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากสตรี

(2) กล่าวถึงความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรีในด้านการเมืองและการดำรงชีวิต (public life) ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง การสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ความเท่าเทียมกันในกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และการศึกษา

(3) กล่าวถึงการที่สตรีจะได้รับการดูแลทางเศรษฐกิจ โดยได้รับความเท่าเทียมกันในด้านสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานและสิทธิด้านแรงงาน รวมถึงการป้องกันความรุนแรงต่อสตรีในสถานที่ทำงาน ความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ โดยเฉพาะสตรีมีครรภ์และหลังคลอดบุตร การที่รัฐภาคีจะประกันความเป็นอิสระของสตรีด้านการเงินและความมั่นคงด้านสังคม และการให้ความสำคัญแก่สตรีในชนบททั้งในด้านแรงงานและความเป็นอยู่

(4) กล่าวถึงความเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรีในด้านกฎหมาย โดยเฉพาะในด้านกฎหมายแพ่งและกฎหมายครอบครัว ซึ่งเป็นการประกันความเท่าเทียมกันในชีวิตส่วนบุคคล

(5) กล่าวถึงการจัดตั้งคณะกรรมการการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ พันธกรณีในการจัดทำรายงานของรัฐภาคี การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ และการมีส่วนร่วมของทบวงชำนาญพิเศษที่เกี่ยวข้อง

(6) กล่าวถึงการมีให้ตีความข้อบทของอนุสัญญาที่จะขัดต่อกฎหมายภายในที่ดำเนินการมากกว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาและกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ การนำพันธกรณีไปปฏิบัติในระดับประเทศ การเปิดให้ลงนามและกระบวนการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา การแก้ไขอนุสัญญา เงื่อนไขการมีผลบังคับใช้ของอนุสัญญา การตั้งข้อสงวน การขัดแย้งในการตีความระหว่างรัฐภาคี

2) ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการปักกิ่งเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (Beijing Declaration and Platform for Action)⁷ จากการประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสตรี ครั้งที่ 4 ณ กรุงปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2538 ที่ประชุมได้มีการรับรองปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการ

⁷ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, *สรุปแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี*, 2540.

การเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (Beijing Declaration and Platform for Action) ที่ได้รับุประเด็นที่น่าห่วงใยเป็นพิเศษ 12 ประเด็นอันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความเสมอภาคระหว่าง หญิงชาย และการเสริมพลังให้สตรี ได้แก่

ประเด็นที่ 1 ความยากจน วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ ทบทวน ยอมรับ และรักษานโยบายเศรษฐกิจมหภาคและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ใส่ใจกับความต้องการและความพยายามของสตรีผู้ยากจน แก่ไขกฎหมายและวิธีบริหารราชการ เพื่อประกันว่าสตรีจะได้รับสิทธิมนุษยชน และทรัพยากรทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค จัดหาวิธีให้สตรีได้เข้าถึงกลไกและสถาบันเพื่อการออม ตลอดจนสินเชื่อย่างต่าง ๆ พัฒนาระเบียบวิธีที่อาศัยมุมมองความแตกต่างของหญิงชายเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ และวิจัยปัญหาความยากจน ซึ่งกำลังปรากฏในหมู่สตรีมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ 2 การศึกษาและฝึกอบรม วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ ประกันความเสมอภาคในด้านการศึกษา รัฐบาลจะต้องมุ่งมั่นให้มีการเข้าถึงการศึกษาพื้นฐานโดยทั่วถึงภายในปี 2543 โดยให้เด็กในวัยประถมศึกษาอย่างน้อยร้อยละ 80 ได้เรียนจนจบ ขจัดช่องว่างระหว่างหญิงชายในชั้นประถมและมัธยมศึกษาให้หมดไป และให้มีการศึกษาโดยทั่วถึงในทุกประเทศก่อนปี 2558 ขจัดความไม่รู้หนังสือในหมู่สตรีให้หมดสิ้น ลดอัตราการไม่รู้หนังสือลงอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของระดับในปี 2533 ปรับปรุงสตรีให้มีโอกาสเข้าถึงการฝึกอบรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการศึกษาต่อเนื่อง พัฒนาการศึกษาและฝึกอบรมที่ไม่เลือกปฏิบัติระหว่างหญิงและชาย จัดสรรทรัพยากรที่จะใช้ดำเนินงานและติดตามการปฏิรูปการศึกษาให้เพียงพอ และส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมตลอดชีพสำหรับเด็กผู้หญิงและสตรี

ประเด็นที่ 3 สุขภาพ วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ ให้สตรีมีโอกาสมากขึ้นที่จะได้รับการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมราคาพอควร และมีคุณภาพ รวมทั้งสารสนเทศและบริหารด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ โดยตลอดทุกขั้นตอนของชีวิตลดการตายของมารดา จากระดับที่เป็นอยู่ในปี 2533 ลงอย่างน้อยร้อยละ 50 ภายในปี 2543 จากนั้นให้ลดลงไปอีกครึ่งหนึ่งภายในปี 2558 สนับสนุนหญิงและชายให้รับผิดชอบต่อพฤติกรรมทางเพศและการเจริญพันธุ์ของตน ริเริ่มใช้ประเด็นบทบาทหญิงชายในการแก้ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ ประเด็นเรื่องเพศและการเจริญพันธุ์ เพิ่มทรัพยากรที่ใช้ในด้านสุขภาพของสตรี และตรวจสอบการติดตามผลด้วย

ประเด็นที่ 4 ความรุนแรง วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ ยอมรับและปฏิบัติตามกฎหมายที่จะยุติความรุนแรงต่อสตรี แรงอนุวัติ และปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรี รวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ออกกฎหมายใหม่และบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วเพื่อลงโทษผู้มีหน้าที่รักษาความมั่นคง ตำรวจ หรือตัวแทนอื่นๆ ของรัฐที่ปฏิบัติการรุนแรงต่อสตรี จัดหาที่พัก ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และบริการอื่นๆ ให้เด็กผู้หญิงและสตรีที่อยู่ในสถานะเสี่ยงต่อความรุนแรง รวมทั้งให้คำปรึกษาและการบำบัดฟื้นฟูแก่ผู้กระทำผิดเรื่องความรุนแรงต่อสตรี เร่งรัดการให้ความร่วมมือระดับชาติและระดับนานาชาติที่จะกำจัดเครือข่ายการค้าสตรี

ประเด็นที่ 5 ความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ เพิ่มการมีส่วนร่วมของสตรีในระดับที่มีอำนาจในการตัดสินใจในการแก้ไขความขัดแย้ง ลดการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยทางทหาร และควบคุมการมีอาวุธยุทธภัณฑ์ พยายามให้มีการอนุวัติอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านกับ

ระเบิดและพิธีสารเลือกรับโดยทั่วถึง ภายในปี 2543 ตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญและการมีส่วนร่วมของสตรีในการเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพทุกแห่งในโลก ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องคุ้มครองสตรีที่ตกอยู่ในสถานการณ์ความขัดแย้งประเภทที่ใช้อาวุธและอื่นๆ หรือภายใต้การยึดครองของต่างชาติ รวมทั้งผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น

ประเด็นที่ 6 เศรษฐกิจ วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ ส่งเสริมสิทธิทางเศรษฐกิจและความเป็นอิสระของสตรี การเข้าถึงการจ้างงานและสภาพการทำงานที่เหมาะสม รวมทั้งอำนาจที่จะควบคุมทรัพยากรเศรษฐกิจ ช่วยให้สตรีได้เข้าถึงทรัพยากรการจ้างงาน ตลาด และการค้าได้โดยเสมอภาค ให้บริการด้านธุรกิจ การฝึกอบรม การเข้าถึงตลาดสารสนเทศและเทคโนโลยี โดยเฉพาะสำหรับสตรีผู้มีรายได้น้อย เสริมความแข็งแกร่งให้แก่สมรรถนะทางเศรษฐกิจ และเครือข่ายการพาณิชย์ของสตรี ขจัดการแบ่งแยกทางอาชีพ และการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานทุกรูปแบบ ส่งเสริมการประสานความรับผิดชอบในครอบครัวเข้ากับการทำงาน ทั้งของสตรีและบุรุษ

ประเด็นที่ 7 การตัดสินใจ วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ ประกันให้สตรีได้เข้าถึงและมีส่วนร่วมในโครงสร้างอำนาจและการตัดสินใจขององค์กรรัฐบาลและหน่วยงานบริหารรัฐกิจ รวมถึงตุลาการ องค์กรระหว่างประเทศและองค์กรเอกชน ตลอดจนพรรคการเมืองและสหภาพแรงงานอย่างเท่าเทียม และเต็มที่ เพิ่มสมรรถนะของสตรีที่จะเข้าร่วมในการตัดสินใจและในตำแหน่งระดับผู้นำ

ประเด็นที่ 8 กลไกทางสถาบัน วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ จัดสร้างหรือเสริมความแข็งแกร่งให้กลไกระดับชาติและองค์กรอื่น ๆ ของรัฐ ให้ประกันว่าความรับผิดชอบเรื่องความก้าวหน้าของสตรีถูกจัดไว้ในระดับสูงสุดที่จะเป็นไปได้ในรัฐบาล บุรณาการมุมมองของบทบาทหญิงชายเข้าไว้ในกฎหมาย นโยบายภาครัฐ แผนงาน และโครงการ รวมทั้งประกันว่าจะมีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อหญิงและชายก่อนที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายใดๆ จัดให้มีและเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศที่จำแนกหญิงและชายอย่างชัดเจน เพื่อใช้วางแผนและประเมินผล และประเมินมูลค่างานของสตรีที่อยู่นอกบัญชีประชาชาติ

ประเด็นที่ 9 สิทธิมนุษยชน วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสตรี โดยปฏิบัติตามข้อตกลงทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ทบวงกฎหมายต่าง ๆ เพื่อประกันว่าจะได้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ประกันให้มีความเสมอภาคและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติทั้งโดยนิตินัยและพฤตินัย เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้กับคนทั่วไป

ประเด็นที่ 10 สื่อมวลชน วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ เพิ่มการมีส่วนร่วมของสตรีในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับสื่อมวลชนและเทคโนโลยีทางด้านสื่อสารใหม่ ๆ รวมทั้งเพิ่มโอกาสในการใช้สิ่งเหล่านั้น รัฐบาลควรมุ่งให้มีความสมดุลระหว่างหญิงและชาย โดยแต่งตั้งสตรีและบุรุษให้มีตำแหน่งในองค์กรทั้งหลายที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษา บริหาร กำกับควบคุม และตรวจสอบสื่อมวลชน ส่งเสริมการเสนอภาพลักษณ์ที่สมดุล และไม่ยึดติดกับบทบาทดั้งเดิมของสตรี องค์กรสื่อมวลชน องค์กรเอกชน และภาคเอกชนควรมีส่วนส่งเสริมให้มีการแบ่งภาระรับผิดชอบในครอบครัวอย่างเสมอภาค และผลิตสื่อที่แสดงให้เห็นบทบาทนานาประเภทของสตรีที่เป็นผู้นำ พัฒนาแนวทางสำหรับอาชีพสื่อมวลชนและองค์กรโฆษณา รวมทั้งเกณฑ์ความประพฤติและรูปแบบอื่น ๆ ของการควบคุม เพื่อส่งเสริมการเสนอภาพลักษณ์ของสตรีในรูปแบบที่ไม่ซ้ำซากล้าสมัย โดยให้สอดคล้องกับเสรีภาพในการแสดงออก

ประเด็นที่ 11 สิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์ของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ นำสตรีเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจทุกระดับที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งในฐานะผู้บริหาร ออกแบบ วางแผน ปฏิบัติงาน และประเมินผลของโครงการสิ่งแวดล้อม บูรณาการประเด็นมุมมองของหญิงชายเข้าไว้ในนโยบายและโครงการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดตั้งหรือเสริมความแข็งแกร่งให้กลไกระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระหว่างประเทศ เพื่อประเมินผลกระทบของนโยบายการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสตรี

ประเด็นที่ 12 เด็กผู้หญิง วัตถุประสงค์หลักของข้อเสนอแนะในแผนปฏิบัติการ คือ ขจัดการเลือกปฏิบัติต่อเด็กผู้หญิงในทุกรูปแบบ ออกและบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสม อันจะประกันสิทธิอันเสมอภาคของเด็กในการสืบทอดตำแหน่งและมรดกไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม ขจัดเจตคติทางวัฒนธรรมและการปฏิบัติในแง่ลบต่อเด็กผู้หญิง ขจัดการเลือกปฏิบัติต่อเด็กผู้หญิงในการศึกษา พัฒนาทักษะ และฝึกอบรม ขจัดการเลือกปฏิบัติต่อเด็กผู้หญิงในเรื่องสุขภาพและโภชนาการ ขจัดการเอารัดเอาเปรียบแรงงานเด็ก และคุ้มครองสตรีวัยรุ่นที่จำเป็นต้องทำงาน เสริมความเข้มแข็งให้กับบทบาทของครอบครัวในการปรับปรุงสถานภาพของเด็กผู้หญิง

3) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ⁸ เป็นชุดเป้าหมายการพัฒนาระดับโลกหลังปี 2015 ที่ได้รับการรับรองจาก 193 ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 25 กันยายน ค.ศ. 2015 ครอบคลุมช่วงระยะเวลาที่ต้องบรรลุภายใน 15 ปี ได้เป็นทิศทางการพัฒนาที่ทุกประเทศที่ต้องดำเนินการร่วมกันมาตั้งแต่ปีค.ศ. 2016 ไปจนถึงปี ค.ศ. 2030 โดยเอกสารที่ประเทศสมาชิกทั้งหมดลงนามรับรองเป็นพันธะสัญญานั้นเรียกว่า “Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development” หรือ “วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030” ฉะนั้นในบางโอกาส SDGs อาจถูกกล่าวถึงผ่านชื่ออื่นได้ทั้ง Agenda 2030 หรือ Global Goals

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย (Goals) ภายใต้หนึ่งเป้าหมายจะประกอบไปด้วยเป้าหมายย่อย ๆ ที่เรียกว่า เป้าหมายย่อย (Targets) ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 169 เป้าหมายย่อย และพัฒนาตัวชี้วัด (Indicators) จำนวน 232 ตัวชี้วัด เพื่อติดตามความก้าวหน้าของเป้าหมายย่อยดังกล่าว เป้าหมายทั้ง 17 เป้าหมายประกอบด้วย

เป้าหมายที่ 1: ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

เป้าหมายที่ 2: ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3: สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย

เป้าหมายที่ 4: สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ 5: บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มบทบาทของสตรีและเด็กหญิงทุกคน

เป้าหมายที่ 6: สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล ให้มีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้ สำหรับทุกคน

⁸ ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Centre for SDG Research and Support: SDG Move), ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ SDGs, <https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/>.

เป้าหมายที่ 7: สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่ซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 8: ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และ มีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 9: สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ 10: ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ 11 : ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีความครอบคลุม ปลอดภัย ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 12: สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 13: ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ 14: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15: ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16: ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 17: เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

4) แผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (ASEAN Regional Plan of Action on the Elimination of Violence against Women: ASEAN RPA on EVAW)⁹

ในปี พ.ศ. 2547 ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้ร่วมกันจัดทำปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีในอาเซียน (Declaration on the Elimination of Violence against Women in ASEAN) ซึ่งต่อด้วยการจัดทำปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและการขจัดความรุนแรงต่อเด็กในอาเซียน (Declaration on the Elimination of Violence against Women and the Elimination of Violence against Children in ASEAN) ในปี พ.ศ. 2556 ปฏิญญาดังกล่าวนี้อายืนยันความมุ่งมั่นของอาเซียนต่อการขจัดความรุนแรงต่อสตรี และทำหน้าที่เป็นแผนงานสำหรับการประสานงานระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ดังที่ปรากฏในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของ ACWC และ ACW ในการขจัดความรุนแรงต่อสตรี จะเห็นได้ว่าการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับความพยายามในระดับภูมิภาค ในการจัดการความรุนแรงต่อสตรีเป็นประเด็นที่มีความสำคัญเร่งด่วน ในแผนงานของทั้ง ACWC และ ACW ท้ายที่สุด ในการประชุมร่วม

⁹ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, แผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี, กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2548

ครั้งแรก ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศเมียนมา เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2557 ACWC และ ACW ตกลงที่จะร่วมกันพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค ในการดำเนินการตามปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี และการขจัดความรุนแรงต่อเด็กในอาเซียน แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคอาเซียนในการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (ASEAN Regional Plan of Action on Elimination of Violence against Women : ASEAN RPA on EVAW) ฉบับนี้ ได้ทำให้ข้อผูกพันดังกล่าวแน่นแฟ้นขึ้นด้วยการแปลงปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและการขจัดความรุนแรงต่อเด็กในอาเซียนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามปฏิญญานี้ในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

กรอบระยะเวลา : แผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนฉบับนี้ครอบคลุมระยะเวลา 10 ปี (พ.ศ. 2559-2568) ซึ่งสอดคล้องกับแผนงานประชาคมอาเซียน (พ.ศ. 2559-2568)

คำแถลงนโยบายและเป้าประสงค์ : อาเซียนมีนโยบายในการต่อต้านความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบอย่างสิ้นเชิง การยอมรับว่าความรุนแรงต่อสตรีเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้น อาเซียนจึงมีความมุ่งมั่นที่จะขจัดความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบ โดยถือเป็นประเด็นที่มีความสำคัญเร่งด่วน เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนฉบับนี้ จึงเพื่อเป็นการขจัดความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบในอาเซียน

วัตถุประสงค์

- 1) สำหรับอาเซียน มีการจัดทำนโยบายการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและการสนับสนุนอย่างยั่งยืนระหว่างเสาและภาคส่วน
- 2) ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ มีบริการป้องกันและคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพซึ่งสนับสนุนโดยกรอบกฎหมายภายในประเทศ ด้านการขจัดความรุนแรงต่อสตรี และกลไกเชิงสถาบันภายในประเทศ

ส่วนที่ 3

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 - 2570

3.1 การประเมินสถานการณ์ ปัญหา และความจำเป็นของแผนปฏิบัติการเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 - 2570

ความรุนแรงต่อสตรีเป็นปัญหาที่ร้ายแรงในสังคม และเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนของสตรี ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงต่อสตรี ในปฏิญญาสากลว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (Declaration on the Elimination of Violence against Women : A/RES/48/104) ว่า "การกระทำใด ๆ ที่เป็นความรุนแรงที่เกิดจากอคติทางเพศ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่สตรี รวมทั้งการขู่เข็ญ คุกคาม กีดกันเสรีภาพทั้งในที่สาธารณะ และในชีวิตส่วนตัว" ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ กลไก และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการขจัดความรุนแรงต่อสตรี โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ความรุนแรงต่อสตรี เด็กหญิง รวมทั้งความรุนแรงในครอบครัวลดลงได้ในที่สุด โดยได้ยึดแนวทางที่ได้ทำข้อตกลง พันธสัญญาไว้ในระดับสากล และระดับภูมิภาค โดยมีการทำแผนปฏิบัติการร่วมกับประเทศที่เป็นสมาชิกของกลุ่มอาเซียน

สถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรี

1) สถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิงในอาเซียน

ประเทศในกลุ่มอาเซียนได้ทำความตกลงร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง ความร่วมมือดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการส่งเสริมสิทธิสตรีและความเสมอภาคตามพันธกรณีในระดับสากล ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียนได้ดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสิทธิสตรีและความเสมอภาคระหว่างเพศ โดยมีข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีในอาเซียน ดังนี้

ความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ (Gender-based violence: GBV) หรือความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิง (Violence against women and girls: VAWG) เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายแต่มักถูกซ่อนเร้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้หญิงจำนวน 1 ใน 3 ในช่วงชีวิตของผู้หญิงเหล่านี้ ในลักษณะการกระทำอันตรายทางร่างกาย ทางเพศ ทางจิตใจ หรือทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงรวมถึงการข่มขู่ การบีบบังคับ และการจำกัดเสรีภาพ ไม่ว่าจะเป็นในที่สาธารณะหรือส่วนตัว¹⁰

การศึกษาในหลากหลายประเทศ ของสหประชาชาติในเรื่องความรุนแรงต่อสตรีในเอเชียและแปซิฟิก รายงานว่าในประเทศต่าง ๆ ผู้ชายมีอัตราการใช้ความรุนแรงต่อคู่ครองที่เป็นผู้หญิงสูงอย่างมีนัยสำคัญ โดยอยู่ในช่วงร้อยละ 26 ถึงร้อยละ 80 โดยผู้หญิงที่มีความพิการมีแนวโน้มที่จะถูกทารุณกรรมทางร่างกายและทางเพศมากกว่าผู้หญิงที่ไม่มีความพิการถึงอย่างน้อย 1.5 เท่า¹¹

¹⁰ ลัฐกา เนตรทัศน์, "อาเซียนกับการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ" ใน LAW of ASEAN by the Office of the Council of State of Thailand, (เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563), https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/article1dec_genderequalitycooperation.pdf. 2563.

¹¹ สำนักเลขาธิการอาเซียน, แนวทางปฏิบัติภูมิภาคอาเซียนว่าด้วย "การเสริมพลังสตรีและเด็ก : การให้บริการสังคมอย่างมีคุณภาพสำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงหรือได้รับผลกระทบจากความรุนแรง", 2566.

ข้อมูลจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 37 ของผู้หญิงประสบปัญหา ความรุนแรงจากคู่ครอง (Intimate Partner Violence: IPV) และเมื่อรวม IPV เข้ากับความรุนแรงทางเพศที่ไม่ใช่คู่รัก ตัวเลขดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40¹² ข้อมูลล่าสุดที่มีอยู่แสดงให้เห็นว่า อัตราของความรุนแรงทางร่างกายและ/หรือ ทางเพศของคู่รักตลอดช่วงชีวิต อยู่ในช่วงระหว่าง ร้อยละ 6.1 ในประเทศสิงคโปร์ และสูงถึงร้อยละ 32 ในประเทศเวียดนาม

การจัดสร้างชุดบริการที่จำเป็นสำหรับสตรีและเด็กหญิงที่ถูกกระทำรุนแรงในประเทศลาวมีค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ 0.25 ของ GDP ของประเทศ ในขณะเดียวกัน ความรุนแรงต่อสตรียังนับว่าเป็นต้นทุนที่สูง ตัวอย่างเช่น ในเวียดนาม ต้นทุนทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว (ค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปและการสูญเสียรายได้) คิดเป็นเกือบร้อยละ 1.41 ของ GDP ในปี 2015¹³

อาเซียนถูกระบุว่าเป็นภูมิภาคที่เสี่ยงต่อภัยพิบัติมากที่สุดในโลก โดยคิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ของการเสียชีวิตจากภัยพิบัติทั่วโลกระหว่างปี 2004 ถึง 2014 ทั้งภัยพิบัติทางธรรมชาติ ความขัดแย้งและการพลัดถิ่นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ ทำให้การบริการหยุดชะงัก นำไปสู่ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิงในรูปแบบต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความรุนแรงจากคู่รัก การแต่งงานก่อนวัยอันควรและการบังคับแต่งงาน การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศและการล่วงละเมิดทางเพศ¹⁴

ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กหญิงผ่านการใช้เทคโนโลยี (หรือที่เรียกว่าความรุนแรงทางออนไลน์หรือทางดิจิทัล) แสดงให้เห็นภาพความรุนแรงต่อผู้หญิงหลากหลายรูปแบบ เช่น ความรุนแรงจากคู่รัก การสะกดรอยตามเพื่อการคุกคามทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศ และการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ ความรุนแรงประเภทนี้เป็นความรุนแรงที่กระทำโดยบุคคลตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือสื่อดิจิทัล เช่น อินเทอร์เน็ตหรือโซเชียลมีเดีย เพื่อทำร้ายบุคคลบนพื้นฐานของเพศภาวะ¹⁵

สำหรับอาเซียนพบว่า ช่องว่างระหว่างเพศการมีส่วนร่วมของเพศหญิงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะด้านตลาดแรงงาน ซึ่งจำนวน 8 ใน 10 ของประเทศสมาชิกมีความเท่าเทียมทางเพศทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าร้อยละ 70 แม้ว่าอาเซียนจะมีแนวโน้มการส่งเสริมสตรีและความเสมอภาคทางเพศในด้านการเมืองอยู่ในระดับที่ดีขึ้น แต่ความเสมอภาคด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายประเทศยังมีช่องว่างระหว่างเพศอยู่ในระดับสูง อาเซียนจึงได้กำหนดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนสิทธิสตรีอยู่ในวาระการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของภูมิภาค ภายใต้แผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint 2025) เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและการสร้างความเข้มแข็งให้กับสตรีและพลเมืองอาเซียนทุกคน¹⁶

¹² ASEAN Regional Plan of Action on the Elimination on Violence against Women.

¹³ Institute of Gender and Family Studies, 2012, *Estimating the Costs of Domestic Violence in Viet Nam*. Hanoi: UN Women Viet Nam.

¹⁴ Irish Consortium on Gender Based Violence, Gender Based Violence and its Intersection with Climate Change. Available at www.gbv.ie/wp-content/uploads/2022/03/ICGBV-Policy-Paper-Climate-Change-and-GBV.pdf, 2022.

¹⁵ UNFPA, *Making all spaces safe: Technology Facilitated Gender-Based Violence*, 2021.

¹⁶ สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูป, “กฎหมายความปลอดภัยพื้นที่สาธารณะของฟิลิปปินส์ (Safe Spaces Act),” https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/article1dec_genderequalitycooperation.pdf

2) สถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย

กองบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานข้อมูลสถิติเด็กและสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงและเข้ารับบริการในศูนย์พึ่งได้ตามโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 495 แห่ง ในช่วงเดือนตุลาคม 2565 - กันยายน 2566 พบว่า ผู้ถูกกระทำความรุนแรงจำแนกตามเพศที่มารับบริการของศูนย์พึ่งได้ กระทรวงสาธารณสุข โดยในปี 2566 มีผู้เข้ารับบริการที่ศูนย์พึ่งได้ จำนวน 12,440 ราย หรือเฉลี่ยจำนวน 34 ราย/วัน โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 11,112 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.32 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 1,312 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.55 และเพศทางเลือก จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.13 ตามลำดับ สำหรับประเภทของการกระทำความรุนแรงที่มารับบริการของศูนย์พึ่งได้ พบว่า ถูกกระทำความรุนแรงทางร่างกาย จำนวน 6,027 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.45 รองลงมาเป็นความรุนแรงทางเพศ จำนวน 3,342 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.86 ความรุนแรงทางจิตใจ จำนวน 2,278 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.31 ถูกกลั่นแกล้ง ทอดทิ้ง จำนวน 681 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.48 และถูกล่อลวง/บังคับแสวงประโยชน์ จำนวน 112 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.9 ใน 1 การกระทำความรุนแรงมีลักษณะของความรุนแรงมากกว่า 1 ประเภท)

ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการกระทำความรุนแรงที่มารับบริการของศูนย์พึ่งได้ จำนวน 11,069 เหตุการณ์ ซึ่งใน 1 เหตุการณ์ การกระทำความรุนแรงเกิดจากปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการกระทำความรุนแรงมากกว่า 1 ปัจจัย พบว่าสาเหตุของความรุนแรงเกิดจากสัมพันธภาพในครอบครัวมากที่สุด จำนวน 6,833 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 61.73 รองลงมา คือ สิ่งกระตุ้น (สุรา/ยาเสพติด/สื่อลามก) จำนวน 2,837 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 25.63 และปัญหาเศรษฐกิจ จำนวน 1,040 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 9.40 และปัญหาสุขภาพกาย จำนวน 359 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 3.24 ตามลำดับ

ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงจากนิติวิธานาสกุลเพื่อเด็กและสตรี ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2566 ข้อมูลเหตุการณ์ความรุนแรงทั้งหมด จำแนกตามเพศ จำนวนทั้งสิ้น 4,111 ราย พบว่า ผู้เข้ารับบริการเป็นเพศหญิงทั้งหมด จำนวน 4,111 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตามสาเหตุปัจจัยกระตุ้น จำนวนทั้งสิ้น 2,077 เหตุการณ์ พบว่าสาเหตุปัจจัยกระตุ้นที่พบมากที่สุด คือ การแย่งบุตร จำนวน 538 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 25.90 รองลงมา คือ ยาเสพติด จำนวน 305 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 14.68 และปัญหาสุขภาพจิต จำนวน 215 เหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 10.35

ข้อมูลจากศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300 ได้รายงานข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรง ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2566 มีจำนวนความรุนแรงทั้งสิ้น 4,723 ราย ซึ่งเป็นความรุนแรงนอกครอบครัว จำนวน 1,527 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.33 และเป็นความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 3,196 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.67 และจากข้อมูลเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว พบว่าเพศหญิงเป็นเพศที่เข้ารับบริการมากที่สุด จำนวน 2,437 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.25 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 759 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.75

ข้อมูลจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รายงานข้อมูล ผู้เข้ารับบริการของบ้านพักเด็กและครอบครัว 77 แห่ง ในระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2566 ผู้เข้ารับบริการ จำนวน 523 ราย พบว่า ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือ เพศหญิง จำนวน 386 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.80 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 133 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.43 และอื่น ๆ จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.77 จากการจำแนกตามประเภทความรุนแรงผู้ถูกกระทำ

จำนวน 519 ราย พบว่าความรุนแรงทางร่างกาย เป็นประเภทความรุนแรงที่เกิดขึ้นมากที่สุด จำนวน 310 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.73 รองลงมา คือ ความรุนแรงทางเพศ จำนวน 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.70 และความรุนแรงทางจิตใจ จำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.57

ข้อมูลจากศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) แสดงสถิติของความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ 2566 ระหว่าง ตุลาคม 2565 - กันยายน 2566 ที่มีรายงานว่ามีผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 2,312 ราย โดยผู้ถูกกระทำรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.52 มีความสัมพันธ์กับผู้กระทำรุนแรงในฐานะสามี-ภรรยามากที่สุด 1,057 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.71 ลักษณะของปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่พบส่วนใหญ่เป็นการทำร้ายร่างกายมากที่สุด ถึงร้อยละ 54.5 เป็นการทำร้ายจิตใจ ร้อยละ 36.3 และเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ร้อยละ 7.5 ซึ่งมีปัจจัยกระตุ้นจากการเสพยาเสพติด ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกิดจากอาการหึงหวง มีโทสะ และรู้สึกว่าคุณเองมีอำนาจมากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งมีปัญหาสุขภาพทางจิต และมีความเครียดทางเศรษฐกิจ โดยเหตุการณ์ของความรุนแรงมักเกิดขึ้นภายในบ้าน

จากการสำรวจสถานการณ์ด้านการคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงาน โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับ นิต้าโพล เมื่อวันที่ 9 - 16 พฤษภาคม 2567 พบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ 20 ปีขึ้นไป 2,000 คน ทั้งข้าราชการ ลูกจ้างของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เอกชน ซึ่งเกือบ 1 ใน 4 หรือร้อยละ 23.5 เคยเห็นการคุกคามทางเพศในสถานที่ทำงาน ขณะที่ร้อยละ 6.3 หรือ 126 คน เคยถูกคุกคามทางเพศ สิ่งที่ถูกรบกวนมากที่สุดคือด้วยวาจา คิดเป็นร้อยละ 50 พูดหรือวิจารณ์สัดส่วนร่างกาย และถึงขั้นขู่หรือชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 2.88 ด้านกิริยา จ้องมองแตะโลมด้วยสายตาามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.21 บุคคลที่เป็นผู้คุกคามทางเพศอันดับหนึ่ง คือ เพื่อนร่วมงาน คิดเป็นร้อยละ 81.75 รองลงมาคือ หัวหน้า/ผู้บังคับบัญชา คิดเป็นร้อยละ 16.67 ลูกค้า/ผู้รับบริการ คิดเป็นร้อยละ 8.73 ลูกน้อง/ผู้ใต้บังคับบัญชา คิดเป็นร้อยละ 5.56 ผู้บริหาร/เจ้าของบริษัท คิดเป็นร้อยละ 3.17 ตามลำดับ ส่วนมาตรการที่อยากให้หน่วยงานมีเพื่อจัดการกับการคุกคามทางเพศ กลุ่มตัวอย่างทั้งที่ถูกคุกคามและพบเห็นการคุกคาม คือ อยากให้มีบทลงโทษที่ชัดเจนกับผู้กระทำในลักษณะต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 33.5 มีนโยบายป้องกันที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 30.4 มีช่องทางร้องเรียนสายตรงผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 25.8 และมีฝึกอบรมพนักงาน คิดเป็นร้อยละ 25.25

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เผยข้อมูลความไม่ปลอดภัยของนักเรียนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 10 ธันวาคม 2566 พบทั้งสิ้น 2,618 กรณี แบ่งออกเป็น 4 ภัย ดังนี้ 1) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ 1,168 เรื่อง 2) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์/การคุกคามทางเพศ และการทะเลาะวิวาท 729 เรื่อง 3) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ/ภัยทั่วไป 495 เรื่อง และ 4) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ 226 เรื่อง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบสถิติการล่วงละเมิดทางเพศเด็กทางอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2567 จำนวน 346 คดี ในจำนวนนี้เด็กหญิงอายุ 8-14 ปี ตกเป็นผู้เสียหายมากที่สุด จำนวน 118 คน รองลงมาอายุ 15-17 ปี จำนวน 74 คน และเด็กชายอายุ 8-14 ปี จำนวน 7 คน

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว รวบรวมผลการดำเนินงานตามมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ประจำปี 2566 พบว่า

มีหน่วยงานรายงานผลเข้ามาทั้งสิ้น 1,975 หน่วยงาน มีหน่วยงานที่มีปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ จำนวน 14 หน่วยงาน โดยเป็นหน่วยงานระดับกรม 3 หน่วยงาน องค์การอิสระ 1 หน่วยงาน และหน่วยงานในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข 10 หน่วยงาน

ทั้งนี้ จากสถานการณ์และปัญหาด้านความรุนแรงต่อสตรีที่ได้กล่าวมาข้างต้น ประเทศไทยซึ่งได้ให้สัตยาบันไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (CEDAW) และมีพันธกรณีที่มีความผูกพันระหว่างประเทศกับระดับภูมิภาคเกี่ยวกับความรุนแรงต่อสตรี ประเทศไทยได้มีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ กลไก และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรุนแรงต่อสตรี รวมทั้งกำหนดเป้าหมายให้สตรี เด็กหญิง และคนในครอบครัวปลอดภัยจากความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง แต่จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรียังมีจำนวนมาก โดยเฉพาะความรุนแรงบนฐานเพศภาวะ (Gender Based Violence) อีกทั้งความรุนแรงต่อสตรียังปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ประเทศไทยจึงต้องจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย เพื่อกำหนดนโยบาย การดำเนินการในเชิงรุก แก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดกับผู้หญิงและเด็กหญิงอย่างเป็นรูปธรรมจริงจัง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างทางสังคมต่าง ๆ ซึ่งต้องเป็นการบูรณาการในหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ และทำทั้งในระดับของความรุนแรงทางตรงและเชิงโครงสร้าง เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนงานเพื่อจัดการความรุนแรงต่อสตรีที่สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ของประเทศต่อไป

3.2 สารสำคัญของแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 - 2570

3.2.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

สร้างสังคมที่ปลอดภัยจากความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ (Gender-based violence) โดยเคารพสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมทางเพศ เพื่อความปลอดภัย ศักดิ์ศรี และความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน

3.2.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ประเทศไทยมีการป้องกัน การให้บริการ และคุ้มครองสตรีจากความรุนแรงทั้งทางตรงและเชิงโครงสร้างที่มีประสิทธิผล ซึ่งสนับสนุนโดยกรอบกฎหมายภายในประเทศด้านการจัดการความรุนแรงต่อสตรี และกลไกเชิงสถาบันภายในประเทศ
- 2) เพื่อให้คนในสังคมมีเจตคติที่เคารพความเท่าเทียมและความเสมอภาคระหว่างเพศ มีความยุติธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ เข้าใจถึงสิทธิความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 3) เพื่อสร้างกลไกและการบูรณาการภาคีเครือข่ายในทุกระดับ เพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรีจากความรุนแรงในทุกรูปแบบ

3.2.3 เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม

1) เป้าหมายหลัก : สตรีได้รับการป้องกัน การให้บริการ และคุ้มครองจากความรุนแรงทั้งทางตรงและเชิงโครงสร้างที่มีประสิทธิผล

2) ตัวชี้วัดรวม : ร้อยละการเพิ่มขึ้นของรายงานเหตุการณ์ความรุนแรงต่อสตรี

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย		
		2568	2569	2570
ร้อยละการเพิ่มขึ้นของรายงานเหตุการณ์ความรุนแรงต่อสตรี*	ร้อยละ	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2

*หมายเหตุ : ข้อมูลจากศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

3.3 ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ และแผนงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกัน

เป้าประสงค์ : หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคมบูรณาการความร่วมมือในทุกระดับ เพื่อป้องกันปัญหาความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบ รวมทั้งประชาชนมีความตระหนักรู้ถึงปัญหาความรุนแรงบนพื้นฐานของเพศภาวะ (Gender Based Violence)

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย		
		2568	2569	2570
1.1 จำนวนมาตรการ แผนปฏิบัติการ หรือโครงการในการป้องกันความรุนแรงต่อสตรี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน และนำไปปฏิบัติได้จริง รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการ	จำนวน	1	1	1
1.2 จำนวนกลไกในการเฝ้าระวัง เตือนภัย และป้องกันสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีของหน่วยงานของรัฐ	ร้อยละ	70	75	80
1.3 จำนวนกลไกในการเฝ้าระวัง เตือนภัย และป้องกันสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีของเอกชน	ร้อยละ	50	55	60
1.4 จำนวนกลไกในการเฝ้าระวัง เตือนภัย และป้องกันสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีของภาคประชาสังคม	ร้อยละ	45	50	55
1.5 จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่สร้างความตระหนักในประเด็นความรุนแรงต่อสตรีและสร้างกระแสให้เกิดความตระหนักในปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงต่อสตรี	จำนวน	เพิ่มขึ้น 10%	เพิ่มขึ้น 10%	เพิ่มขึ้น 10%

กลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน กิจกรรม และหน่วยงานรับผิดชอบ

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. กำหนดนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันปัญหาความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบ รวมถึงสตรีในกลุ่มเฉพาะ เช่น สตรีพิการ สตรีชายขอบ เป็นต้น โดยเน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับ	1.1 พัฒนารอบการเนนการที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรีระดับประเทศ บูรณาการการป้องกันและการสนองตอบต่อความรุนแรงต่อสตรี รวมถึงนโยบาย และโครงการที่มีความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับนานาชาติ และระดับประเทศ 1.2 ออกแบบ ดำเนินการ และประเมิน โดยเน้นหลักฐาน บริบท และความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรมในการรณรงค์สร้างความตระหนักเพื่อเปลี่ยนจารีตทางสังคมสู่ความไม่รุนแรงและความสัมพันธ์บนพื้นฐานของความเคารพซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อที่มีอยู่และช่องทางที่มีประสิทธิภาพ การรณรงค์สร้างความตระหนักเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรี ควรมุ่งเพื่อขจัดรากเหง้าของความไม่เสมอภาคระหว่างเพศ ธรรมเนียมที่เลือกปฏิบัติและปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรงต่อสตรี รวมทั้งประเพณีในการลงโทษผู้กระทำผิด 1.3 พัฒนามาตรฐานระดับประเทศ สำหรับการดำเนินการในการป้องกัน และการขจัดความรุนแรงต่อสตรี	1. จัดให้มีการประชุม/สัมมนา เพื่อกำหนดกรอบและระบบการทำงานเพื่อการเฝ้าระวัง เตือนภัย และป้องกันความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม 2. พัฒนาและดำเนินมาตรการป้องกันที่เน้นรากเหง้าของสาเหตุความรุนแรงต่อสตรี ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความเป็นชายเชิงบวก การเคารพสิทธิ และการไม่ใช้ความรุนแรง 3. จัดให้มี/ออกแบบและดำเนินการจัดกิจกรรมการรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักในปัญหาและผลกระทบของความรุนแรงต่อสตรีและเด็กบนพื้นฐานของความเคารพซึ่งกันและกัน 4. สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ/คู่มือแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินงาน/กิจกรรม เพื่อกำหนดแนวทางการป้องกันและขจัดความรุนแรงต่อสตรีในที่ทำงาน	หน่วยงานหลัก : กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานสนับสนุน : กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กระทรวงยุติธรรม, กระทรวงวัฒนธรรม, กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, สำนักงานอัยการ

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	ในที่ทำงาน ผ่านมาตรการ เช่น กำหนดกรอบแนวทางนโยบาย และแนวปฏิบัติสำหรับนายจ้าง สหภาพ และลูกจ้าง 1.4 ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อความปลอดภัยแก่สตรีและเด็กในการขนส่งสาธารณะ 1.5 บรรลุประเด็นความรุนแรงต่อสตรีในโครงการและแนวทางในการจัดการและบรรเทาความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ รวมทั้งการช่วยเหลือทางมนุษยธรรมทั้งหมด	5. สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ/คู่มือแนวปฏิบัติ/กิจกรรม สำหรับการดำเนินงานการดูแลและความปลอดภัยในการใช้บริการขนส่งสาธารณะ และพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ	สูงสุด, กรมประชาสัมพันธ์, สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
2. สร้างความตระหนัก เพื่อเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทางเพศ ให้มีการเคารพในสิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี และความเสมอภาคระหว่างเพศ	2.1 พัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลและสื่อในการพิทักษ์สิทธิ ซึ่งรวมถึงสื่อภาษาท้องถิ่น สถานการณ์และประเภทของความรุนแรงต่อสตรี ความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมจากความรุนแรงต่อสตรี กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลในการรายงานจำนวนผู้ถูกระทำความรุนแรง การเข้าถึงความยุติธรรมและบริการอื่น ๆ สื่อเหล่านี้ควรจะมีมุ่งเพื่อลดการตีตรา ต่อผู้ถูกระทำความรุนแรง การจัดการยอมรับความรุนแรงต่อสตรี การสื่อสารเชิงบวกและเรื่องราวที่เสริมพลังสตรี และส่งเสริมผู้ชายในฐานะผู้เปลี่ยนแปลง	1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำและเผยแพร่สื่อรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในการขจัดความรุนแรงต่อสตรี การเคารพในสิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี และความเสมอภาคระหว่างเพศ เพื่อเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทางเพศของประชาชน ให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี และความเสมอภาคระหว่างเพศ 2. จัดให้มีโครงการ/กิจกรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา องค์กรภาคประชาสังคม ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคเอกชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ/ลด	(กสทช.), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และองค์กรภาคประชาสังคม กต.

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
	2.2 ดำเนินการร่วมกับสถาบันการศึกษา องค์กรภาคประชาสังคม ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคเอกชน (1) ส่งเสริมค่านิยมการไม่ใช้ความรุนแรง ความเสมอภาคทางเพศ และการไม่ยอมรับต่อความรุนแรงต่อสตรี (2) ส่งเสริมความรู้สึกรักการเป็นชายในด้านบวก ผ่านการทบทวนหลักสูตร การศึกษา พัฒนาแบบเรียนและหนังสือเรียน วิธีการเรียนการสอน รวมทั้งเครื่องมือ การเรียนการสอน (3) พัฒนาและปรับปรุงแนวปฏิบัติสำหรับบุคคลและชุมชน (4) ตระเตรียมสภาพแวดล้อมในทุกระดับเพื่อความเสมอภาคทางเพศและการไม่แบ่งแยกต่อความรุนแรงต่อสตรี 2.3 พัฒนากลไกความเสมอภาคทางเพศ แนวปฏิบัติ และหรือแนวทางสำหรับสื่อ สื่อสารมวลชน ธุรกิจโฆษณา สื่อวิทัศน์ และเกมส์เพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรี การเหมารวมทางเพศที่เป็นอันตราย และการใช้สตรี และเด็กเป็นวัตถุในวัฒนธรรมสมัยนิยม และสื่อสังคม	ค่านิยมใช้ความรุนแรง สร้างความเสมอภาคทางเพศ/ไม่ยอมรับความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก 3. จัดให้มีการพัฒนาระบบ (มาตรการ/กลไก/แนวปฏิบัติ) เพื่อตรวจสอบสื่อ สื่อสารมวลชน ธุรกิจโฆษณา สื่อวิทัศน์ และเกมที่เป็นอันตราย แสดงออกในลักษณะรุนแรง คุกคามทางเพศ เพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรี	
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีอิทธิพลทางสังคม ผู้ชาย เด็กผู้ชาย ครอบครัว และหน่วยงานที่	3.1 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีอิทธิพลทางสังคม/ผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากทุกสาขาอาชีพ (เช่น ผู้นำชุมชนและผู้นำศาสนา ศิลปิน นักกีฬาและผู้นำเยาวชน) เพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับความเสมอภาคทางเพศและการ	1. ส่งเสริมให้มีแบบอย่าง/ต้นแบบที่ทำงานสำเร็จ/มีผลเชิงประจักษ์ ในการสร้างเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ และการเสริมพลังสตรี และเสริมพลัง	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
เกี่ยวข้องในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ	เสริมพลังสตรี และการส่งเสริมการไม่ยอมรับผิดชอบต่อความรุนแรงต่อสตรี รวมทั้งเสริมพลังผู้ถูกกระทำความรุนแรง เพื่อให้เป็นแบบอย่าง 3.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ชายและเด็กชาย ในฐานะหุ้นส่วนความร่วมมือและพันธมิตรในการป้องกันความรุนแรงต่อสตรี รวมไปถึงผ่านการพัฒนาและการดำเนินการโครงการที่ทำทนาย การกดทับสตรี ส่งเสริมแนวความคิดในเรื่องการไม่กระทำความรุนแรงและความเป็นชายเชิงบวก 3.3 พัฒนาและดำเนินโครงการสำหรับคู่สามี-ภรรยา ผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัว เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่มีความเสมอภาค เคารพซึ่งกันและกัน และการจัดการความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเสมอภาคทางเพศ 3.4 พัฒนาแนวทางและหลักสูตรในการจัดการกับผลกระทบของความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบ 3.5 พัฒนาแนวปฏิบัติและฝึกอบรมแก่ผู้ให้บริการและผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงต่อสตรีและการกระทำอันเกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	ผู้กระทำความรุนแรง ทั้งในกลุ่มบุคคล/ผู้นำชุมชน/หน่วยงาน/องค์กร 2. สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐและเครือข่ายทั้งภาคเอกชนและภาคประชาสังคม มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้เกิดการป้องกันความรุนแรงต่อสตรี ลดปัจจัยที่นำไปสู่การกระทำความรุนแรง โดยส่งเสริมความคิดความเป็นชายเชิงบวก มีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ชายและเด็กชาย ในฐานะหุ้นส่วนความร่วมมือและพันธมิตรในการป้องกันความรุนแรงต่อสตรี 3. สนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว เน้นการส่งเสริมความเสมอภาค เคารพซึ่งกันและกัน และการจัดการความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง 4. สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาโปรแกรมหรือหลักสูตรในการจัดการกับผลกระทบระหว่างวัยของความรุนแรงต่อสตรี และส่งเสริมการไม่ใช้ความรุนแรงในครอบครัว ในโรงเรียนและในชุมชน	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
		5. สนับสนุนให้มีการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติ สำหรับการฝึกอบรมแก่ผู้ให้บริการและผู้บังคับใช้ กฎหมาย เพื่อป้องกันความรุนแรงต่อสตรีและการ กระทำที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐ	

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การคุ้มครองและการให้บริการสำหรับผู้ถูกระทำความรุนแรง

เป้าประสงค์ : สตรีได้รับการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพ สามารถเข้าถึงบริการที่เป็นธรรมและเป็นมิตรอย่างรวดเร็ว มีความละเอียดอ่อนเรื่องเพศสภาพ

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย		
		2568	2569	2570
2.1 จำนวนหน่วยงานและเครือข่ายที่มีคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับคุ้มครองสิทธิ ให้บริการช่วยเหลือ และฟื้นฟูผู้ถูกระทำความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ	ร้อยละ	เพิ่มขึ้น 5%	เพิ่มขึ้น 5%	เพิ่มขึ้น 5%
2.2 จำนวนช่องทางในการร้องทุกข์-ร้องเรียนแจ้งเหตุไต่สวนรับหลายช่องทาง ทั้งโดยผ่านหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน ในชุมชน/ท้องถิ่น รวมทั้ง องค์กรธุรกิจ	จำนวน	5	10	15

กลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน กิจกรรม และหน่วยงานรับผิดชอบ

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
1. พัฒนาและบูรณาการระบบการคุ้มครองและการให้บริการที่เป็นมิตร และมีความละเอียดอ่อนเรื่องเพศภาวะ	1.1 กำหนดให้มีการบริการแบบสหวิชาชีพและการประสานความร่วมมือสำหรับผู้ถูกระทำความรุนแรงผ่านระบบการบริการแบบบูรณาการ ทั้งการให้บริการทางการแพทย์และทางจิตใจ บริการให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การแปลและบริการล่าม สายด่วน 24 ชั่วโมง/7 วัน การสนับสนุนที่พักและทางการเงินรวมทั้งความช่วยเหลือในการเข้าถึงความยุติธรรม และการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และระหว่างระบบ 1.2 สร้างและติดตามการดำเนินการตามระเบียบมาตรฐานการดำเนินการ สำหรับการให้บริการรวมถึงบริการทางการแพทย์ จิตใจ สาธารณสุข อนามัยเจริญพันธุ์ และทางกฎหมายซึ่งประกันความปลอดภัย และการรักษาความลับของผู้ถูกระทำความรุนแรงและบุตรหลาน ควรมีระบบส่งต่อและสามารถเข้าถึงได้ 1.3 จัดให้มีระบบสนับสนุนอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ พร้อมกับผู้ให้บริการที่มีความรู้ความสามารถ และมีความละเอียดอ่อนต่อเพศภาวะอย่างทั่วถึงครอบคลุม	1. สนับสนุนให้จัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติสำหรับการบริการของทีมสหวิชาชีพ ในการให้ความช่วยเหลือ/คุ้มครองสิทธิแบบบูรณาการทุกรูปแบบต่อสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงและได้รับผลกระทบจากความรุนแรง 2. จัดให้มีระบบการบริการสำหรับสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงและได้รับผลกระทบจากความรุนแรง เข้าถึงบริการของสหวิชาชีพมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านกระทำความรุนแรงได้ทุกช่องทางตามกระบวนการที่รองรับ/สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยเน้นบริการที่เป็นมิตรและเป็นธรรม 3. ส่งเสริมให้มีระบบการบริการ/คุ้มครองผู้ถูกระทำรุนแรงที่มีมาตรฐาน และจัดสรรทรัพยากรสนับสนุน โดยให้หน่วยงาน/องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานแบบทีมสหวิชาชีพบูรณาการให้ความช่วยเหลือทีมสหวิชาชีพ ต่อผู้ถูกระทำความรุนแรงและผู้ที่ได้รับผลกระทบที่มีมาตรฐาน	หน่วยงานหลัก : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานสนับสนุน : กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลยุติธรรม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	ในทุกเขตที่สามารถเข้าถึงได้ และตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของสตรีในกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่มีประสบการณ์จากการถูกเลือกปฏิบัติในหลายรูปแบบ 1.4 ส่งเสริมให้มีการบรรจุกการป้องกันและการตอบสนองต่อความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบเข้าสู่การวางแผนโครงการ แนวทางในการให้บริการในช่วงภัยพิบัติ และการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ทั้งในช่วงภัยธรรมชาติสถานการณ์ความขัดแย้ง และภาวะฉุกเฉินอื่น ๆ 1.5 สร้างหรือเสริมสร้างกลไกหรือช่องทางในการร้องเรียนที่สามารถเข้าถึงได้ มีประสิทธิภาพ มีความละเอียดอ่อนต่อเพศภาวะ และคำนึงถึงความปลอดภัย โดยเฉพาะการปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร้องเรียน รวมถึงให้มีหน้าที่ในการสืบสวนและกำกับติดตาม การล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน ทั้งในภาคที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการที่มีความรู้ความสามารถ และมีความละเอียดอ่อนต่อเพศภาวะ และตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้หญิงในกลุ่มต่าง ๆ 5. สนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและเครือข่าย เพื่อป้องกันและตอบสนองต่อความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบ ในภาวะที่สตรีต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตในช่วงภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือพิบัติภัยคุกคาม หรือสถานการณ์ความขัดแย้งอื่น ๆ 6. จัดตั้งและสนับสนุนกลไกในระดับชุมชนเพื่อเฝ้าระวังและคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงและสตรีกลุ่มเสี่ยง 7. เสริมสร้างกลไกหรือช่องทางในการร้องเรียนที่สามารถเข้าถึงได้ และมีความละเอียดอ่อนต่อเพศภาวะที่มีหน้าที่ในการสืบสวนและกำกับติดตามการล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน ทั้งในภาคที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
2. พัฒนาระบบการฟื้นฟู เสริมพลัง และพัฒนาศักยภาพผู้ถูกกระทำ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้	2.1 จัดให้มีบริการฟื้นฟูผู้ถูกกระทำ รวมถึงการฝึกอาชีพ เพื่อเสริมพลังสตรี สร้างการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงที่อยู่อาศัย สนับสนุนการเป็นผู้นำ และเสริมพลังเพื่อให้ผู้นำสตรีผู้พิทักษ์สิทธิ 2.2 จัดตั้งและสนับสนุนกลไกในชุมชนเพื่อเฝ้าระวังและคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง สตรีกลุ่มเสี่ยงรวมทั้งการให้บริการแก่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง 2.3 กำหนดมาตรการในการคุ้มครองและโครงการแก่ผู้ปกป้องสิทธิมนุษยชนของสตรี/ผู้รณรงค์สร้างความเสมอภาค วิชาชีพ และผู้ให้บริการทางสังคมซึ่งให้บริการแก่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง	1. สนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและเครือข่ายที่ให้บริการเพื่อฟื้นฟูผู้ถูกกระทำรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สตรีพึ่งตนเองได้ 2. สนับสนุนทรัพยากรให้หน่วยงานและเครือข่ายเพื่อป้องกันและตอบสนองต่อความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบ รวมถึงสตรีต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติ และเสริมพลังให้ผู้นำสตรีผู้พิทักษ์สิทธิมีบทบาททางสังคมอย่างเป็นรูปธรรม 3. สนับสนุนให้หน่วยงานและเครือข่ายที่ทำงานด้านความรุนแรง ร่วมกันกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ปกป้องสิทธิมนุษยชนของสตรี/ผู้รณรงค์สร้างความเสมอภาค วิชาชีพ และผู้ให้บริการทางสังคมซึ่งให้บริการทางสังคมซึ่งให้บริการแก่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง 4. จัดทำโครงการ/กิจกรรม และการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนของสตรี/ผู้รณรงค์สร้างความเสมอภาค และผู้ให้บริการทางสังคมที่ทำงานให้บริการช่วยเหลือแก่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง	

ยุทธศาสตร์ที่ 3 กรอบกฎหมาย ระบบยุติธรรมและการลงโทษ

เป้าประสงค์ : กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพ มีความเป็นมิตร และมีความละเอียดอ่อนต่อมิติเพศภาวะ รวมถึงมีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย		
		2568	2569	2570
3.1 มีการพัฒนาระบบและแนวทางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพและมีความเป็นมิตร ตั้งแต่ระดับต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ	จำนวน	1	1	1
3.2 ร้อยละการร้องทุกข์หรือร้องเรียนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย	ร้อยละ	80	85	90

กลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน กิจกรรม และหน่วยงานรับผิดชอบ

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. สร้างกลไกในการเข้าถึง และ กระบวนการยุติธรรมที่เป็นมิตรต่อ สตรี และมีความละเอียดอ่อนต่อ มิติเพศภาวะ	1.1 พัฒนาระบบยุติธรรมให้ตระหนักถึง “สภาวะ ความตึงเครียดทางจิตของสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงมา อย่างต่อเนื่อง (battered woman syndrome)” และการ จัดการเหมารวมทางเพศในการพิจารณาตัดสินคดีของศาล รวมถึงถอดบทเรียนในคดีเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม 1.2 สร้างกลไกสำหรับสตรีในการเข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรมผ่านทาง (1) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (2) การจัดอุปสรรค (3) การจัดให้มีการช่วยเหลือทาง กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและสามารถเข้าถึงได้/ไม่เสีย ค่าใช้จ่าย แก่ผู้ถูกกระทำความรุนแรงที่ยากจน (4) การจัด ให้มีการเยียวยาที่มีความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ และ (5) การจัดให้มีการเยียวยาจากอันตรายที่ผู้ถูกกระทำความ รุนแรงประสบ 1.3 เสริมสร้างการบริการทางกระบวนการยุติธรรมที่ คำนึงถึงผู้ถูกกระทำความรุนแรงเป็นศูนย์กลางและมีความ ละเอียดอ่อนทางเพศ เช่น ผ่านการสร้างศูนย์เบ็ดเสร็จ ณ	1. จัดประชุม/สัมมนา เพื่อกำหนดแนวทางการ พัฒนาระบบยุติธรรม โดยคำนึงถึงผลกระทบจาก ความเครียดทางจิตใจของสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรง มาอย่างต่อเนื่อง (Battered Women Syndrome) และ การจัดการเหมารวมทางเพศ 2. ส่งเสริม/สนับสนุนให้มีแนวทางการบริการด้าน กระบวนการยุติธรรม โดยให้ผู้ถูกกระทำความรุนแรงเป็น ศูนย์กลางและมีความละเอียดอ่อนทางเพศภาวะ 3. ฝึกอบรมเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นความรุนแรงต่อสตรีให้กับผู้ปฏิบัติงานด้าน กระบวนการยุติธรรม 4. จัดให้มีการติดตามการดำเนินการคุ้มครอง ผู้ถูกกระทำความรุนแรง และผู้ปฏิบัติงานด้านการ คุ้มครองสิทธิของผู้ถูกละเมิด	หน่วยงานหลัก : กระทรวงการพัฒนา สังคม และ ความ มั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานสนับสนุน : กระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ สำนักงาน อัยการสูงสุด ศาล ยุติธรรม

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	จุดเดียว และระบบพิเศษทางศาล หรือกระบวนการที่ทำให้การดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรีมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้จอภาพในห้องพิจารณาคดี การบันทึกคำให้การ การใช้เครื่องมือในการสื่อสาร และการจำกัดการเผยแพร่ต่อสาธารณะ 1.4 จัดให้มีมาตรการคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้ถูกกระทำความรุนแรง และผู้ปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกละเมิด และมีมาตรการในการติดตามอย่างใกล้ชิด		
2. ประเมินผลหรือทบทวนประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรี	ทบทวน กำกับ ประเมินการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรี ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบยุติธรรม ซึ่งรวมไปถึงการไต่สวนที่มีประสิทธิภาพในการที่ระบบยุติธรรมตอบสนองต่อความรุนแรงต่อสตรีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การติดตามการตัดสินของศาล กระบวนการยุติธรรม กระบวนการไต่สวน คุณภาพและประสิทธิภาพของการให้ ความช่วยเหลือทางกฎหมายและบริการทางยุติธรรมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ แก่ผู้ถูกกระทำความรุนแรง	1. ทบทวน และประเมินการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรี 2. ส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนมีกฎหมายหรือนโยบายปฏิบัติเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีในทุกรูปแบบ	

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาศักยภาพ

เป้าประสงค์ : สตรีมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง ผู้กระทำความรุนแรงสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติ รวมถึงผู้ให้บริการมีความรู้และทักษะในการให้บริการ

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย		
		2568	2569	2570
4.1 จำนวนโครงการ/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของสตรีเพื่อป้องกันตนเองและสามารถแก้ปัญหาได้	จำนวน	50	55	60
4.2 ร้อยละบุคลากรในทีมสหวิชาชีพที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีองค์ความรู้และสามารถใช้ทักษะอย่างมีประสิทธิภาพในการบริการแก่ผู้ถูกกระทำความรุนแรง	ร้อยละ	80	85	90
4.3 มีแผนงาน แนวปฏิบัติ/แนวทางในการสร้างความตระหนักรู้ในปัญหาความรุนแรงและเพื่อนำไปสู่การปรับพฤติกรรมผู้กระทำความรุนแรงไม่ให้มีการกระทำความรุนแรงซ้ำ	จำนวน	1	3	5

กลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน กิจกรรม และหน่วยงานรับผิดชอบ

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
1. พัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างทักษะให้กับกลไกและภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรี	พัฒนาการฝึกอบรมสำหรับทีมสหวิชาชีพและวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง/ผู้ให้บริการ เช่น บุคลากรด้านสุขภาพ นักสังคมสงเคราะห์ ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษาและผู้ไกล่เกลี่ย เพื่อจัดให้มีการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ มีความละเอียดอ่อนต่อเพศภาวะและวัฒนธรรม และให้บริการโดยคำนึงถึงผู้ถูกกระทำรุนแรงเป็นศูนย์กลาง	1. สนับสนุนให้มีพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร/โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะการทำงานให้บุคลากรในทีมสหวิชาชีพและวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ให้บริการ 2. จัดโครงการ/กิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะการทำงานให้บุคลากรในทีมสหวิชาชีพและวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ให้บริการทุกวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ในทุกระดับ	หน่วยงานหลัก : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานสนับสนุน : กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานกองทุน
2. พัฒนาศักยภาพสตรีให้มีศักยภาพให้สามารถพึ่งพาตนเองได้	- พัฒนาโครงสร้างเพื่อศักยภาพของสตรีในการต่อต้านการกดขี่และความรุนแรง สามารถพึ่งพาตนเอง และเจรจาต่อรองในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนตัว	1. หน่วยงานและเครือข่าย มีการจัดประชุม/สัมมนา เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการเพิ่มศักยภาพของสตรี ให้มีพลังอำนาจในการต่อต้านการกดขี่และความรุนแรง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สตรีพึ่งพาตนเองและมีทักษะในการเจรจาต่อรองเพื่อปกป้องตัวเองจากความรุนแรง (ทั้งในพื้นที่สาธารณะ/ที่ทำงาน และพื้นที่ส่วนตัว) โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้นำชุมชน/ท้องถิ่นตัวแทนครอบครัว	เศรษฐกิจและสังคม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานกองทุน

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
		2. สนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เพิ่มศักยภาพของสตรี ให้มีพลังอำนาจในการต่อต้านการกดขี่และความรุนแรง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สตรีพึ่งพาตนเอง และมีทักษะในการเจรจาต่อรองเพื่อปกป้องตัวเองจากความรุนแรง	สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ องค์ กร ภา ค ประชา สัง ค ม
3. ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้กระทำความรุนแรง	- พัฒนาการฝึกอบรมสำหรับผู้ที่ทำผิด โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแนวทางที่จะได้รับการพัฒนาควรจะดูที่สาเหตุของความรุนแรง รวมไปถึงปัจจัยผลักดันในการกระทำความรุนแรง และควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการบูรณาการที่ใช้กับการแก้ไขในด้านอื่น ๆ เช่น การติดสุราและยาเสพติด	1. สนับสนุนให้มีการพัฒนาโปรแกรมปรับพฤติกรรมผู้ที่ทำผิด/ผู้กระทำรุนแรง โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม เพื่อไม่ให้กระทำความรุนแรงซ้ำ 2. สนับสนุนให้มีโครงการ/กิจกรรมตามโปรแกรมปรับพฤติกรรมผู้ที่ทำผิด/ผู้กระทำรุนแรง โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม ที่พัฒนาขึ้น	
4. พัฒนาศักยภาพด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความรุนแรงต่อสตรี ในระดับประเทศและในระดับอื่น ๆ	1. จัดให้มีโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานจัดเก็บข้อมูลความรุนแรงต่อสตรีที่มีประสิทธิภาพ 2. จัดให้มีการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานผลข้อมูลและข้อเสนอแนะ รวมทั้งมีการนำข้อมูลที่ใช้ไปใช้ เพื่อกำหนดนโยบายการขจัดความรุนแรงต่อสตรี	

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป้าประสงค์ : ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูล เพื่อจัดทำฐานข้อมูลกลางแบบบูรณาการและนำไปกำหนดนโยบายมาตรการและกลไกการจัดความรุนแรง

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย		
		2568	2569	2570
5.1 จัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง ด้านความรุนแรงต่อสตรีที่สามารถสะท้อนสถานการณ์ความรุนแรงได้อย่างครอบคลุม เพื่อนำไปกำหนดนโยบาย มาตรการ และกลไก ในการจัดความรุนแรงที่มีประสิทธิภาพ	จำนวน	1	1	1
5.2 จำนวนงานวิจัยได้รับการรับรองการตีพิมพ์ที่สนับสนุนการทำงานในการจัดความรุนแรงต่อสตรี ทั้งในการป้องกัน แก้ไข ปั่นฟู และเยียวยาผู้ถูกระทำรุนแรง รวมทั้งการปรับปรุงพฤติกรรมผู้กระทำรุนแรง	จำนวน	5	10	15

กลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน กิจกรรม และหน่วยงานรับผิดชอบ

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนในการบริหารจัดการข้อมูลด้านสตรี	1.1 พัฒนา/ปรับปรุงระบบข้อมูลระดับประเทศในการจัดเก็บข้อมูลจำแนกประเภทที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรี ระบบข้อมูลในระดับประเทศควรจะต้องรวมถึง ข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดความเสี่ยงและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำ ความรุนแรงต่อสตรี ค่าใช้จ่ายและผลกระทบของความรุนแรงในทุกรูปแบบต่อสตรี การเข้าถึงการบริการสำหรับผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง คุณภาพของการบริการและความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการ และความรุนแรงต่อสตรีในสถานการณ์ภัยพิบัติและความขัดแย้ง 1.2 เสริมสร้างการจัดเก็บข้อมูลในเชิงบริหารระดับประเทศ เพื่อการพัฒนาและการดำเนินการตามนโยบายที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกันของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้งานที่เหมาะสมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาสังคม การรักษา ความลับ จริยธรรมและความปลอดภัย	1. มีการทบทวนและปรับปรุง/พัฒนาระบบการจัดข้อมูลระดับประเทศ ให้มีข้อมูลบ่งชี้ความรุนแรงต่อสตรี ครอบคลุมในหลากหลายมิติและกลุ่มประชากรที่เปราะบางครบทุกประเภท 2. สนับสนุนให้มีกรอบ/แนวทางการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีและครอบครัว ให้เป็นฐานข้อมูลกลาง 3. สนับสนุนให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลความรุนแรงต่อสตรีที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในเชิงบริหารระดับประเทศ เพื่อการพัฒนาและการดำเนินการตามนโยบายที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกันของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้งานที่เหมาะสมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาสังคม การรักษาความลับ จริยธรรมและความปลอดภัย 4. จัดทำรายงานข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีในหลากหลายมิติ	หน่วยงานหลัก : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หน่วยงานสนับสนุน : หน่วยงานภาครัฐ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และองค์กรภาคประชาสังคม

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
2. ส่งเสริมและจัดการศึกษาวิจัย และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการ ลดความรุนแรงและการพิทักษ์สิทธิ ของสตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงใน ทุกรูปแบบ	2.1 ทบทวนช่องว่างของงานวิจัยและดำเนินการวิจัย รวมทั้งการนำผลงานวิจัยไปใช้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในทุกรูปแบบต่อสตรีและสาเหตุ ที่เกิดขึ้น 2.2 ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและ แผนงานเพื่อส่งเสริมการพัฒนานโยบาย โครงการ แผนปฏิบัติการ และกฎหมาย	1. จัดทำวิจัยและสร้างองค์ความรู้ ทั้งในเชิง ปริมาณและคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในทุก รูปแบบต่อสตรี และสาเหตุที่เกิดขึ้น 2. ศึกษาวิจัยช่องว่างเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ (strategic challenge) เพื่อนำไปกำหนดแนวทางใน การแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3. วิจัยและถอดบทเรียนตัวอย่างที่ดีในการลด ความรุนแรงและการพิทักษ์สิทธิของสตรีที่ถูกกระทำ ความรุนแรงในทุกรูปแบบ	

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การจัดการ และการประเมินผล

เป้าประสงค์ : พัฒนากลไกการประสานงาน การบูรณาการงบประมาณและทรัพยากรระหว่างภาคีเครือข่ายในทุกระดับเพื่อป้องกัน แก้ไขและคุ้มครองสวัสดิภาพสตรี รวมทั้งมีการประเมินผลเพื่อพัฒนาติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย		
		2568	2569	2570
6.1 จำนวนโครงการที่มีการบูรณาการกิจกรรมหรือทรัพยากรอื่น ๆ ระหว่างหน่วยงาน เพื่อดำเนินงานด้านความรุนแรงต่อสตรี	จำนวน	10	15	20

กลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน กิจกรรม และหน่วยงานรับผิดชอบ

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
1. สร้างระบบการบริหารจัดการ ที่ ทำหน้าที่ประสานงานและติดตาม ประเมินผลแผนปฏิบัติการว่าด้วย การจัดความรุนแรงต่อสตรีของ ประเทศ โดยการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	1.1 พัฒนาและดำเนินการแผนปฏิบัติการ ระดับประเทศในการขจัดความรุนแรงต่อสตรีโดยกำหนด กรอบเวลาที่ชัดเจนและมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย จัดหาทรัพยากรทางการเงินและบุคลากรที่เพียงพอใน ทุกระดับและกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายอย่างชัดเจน 1.2 สร้าง และ/หรือเสริมสร้างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และติดตามแผนปฏิบัติการระดับประเทศในการขจัดความ รุนแรงต่อสตรี ว่าสามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะ ของกลุ่มสตรี ทั้งในการวางแผน การดำเนินการตามแผน และการติดตาม รวมทั้งให้รายงานความคืบหน้าต่อ สาธารณะและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 1.3 สนับสนุนความช่วยเหลือทางเทคนิค และ บุคลากรทุกภาคส่วนอย่างเพียงพอสำหรับการต่อต้านการ กระทำความรุนแรงในทุกรูปแบบต่อสตรี พร้อมกำหนด บทบาทและความรับผิดชอบ	1. สนับสนุนทรัพยากร (ทุน/บุคลากรฯลฯ) ให้มี การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการในการขจัดความ รุนแรงต่อสตรี โดยการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาสังคมและผู้ที่มี ส่วนได้ส่วนเสีย 2. สนับสนุนให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการ จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรี สามารถดำเนินงาน ติดตามผล และรายงานความ คืบหน้าต่อสาธารณะและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งแผน ดังกล่าวต้องสนองตอบต่อความต้องการของสตรี ใน กลุ่มที่หลากหลาย (เช่น ผู้หญิงที่ขาดโอกาสเข้าถึง ทรัพยากร/ผู้หญิงชายขอบ) 3. จัดให้มีแหล่งทุนสนับสนุน/จัดสรรทรัพยากร/ จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการ ดำเนินงานเพื่อต่อต้าน/ยุติความรุนแรงต่อสตรีทุก รูปแบบ	หน่วยงานหลัก : กระทรวงการพัฒนา สังคม และความ มั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานสนับสนุน : กระทรวง/กรมทุก หน่วยงาน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรพัฒนา ภาคเอกชน

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	1.4 สร้างความเข้มแข็งของกลไกระดับประเทศที่มีอยู่ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรเพิ่มเติมสำหรับกลไกระดับชาติ ด้านสตรีจากรัฐบาลพร้อมด้วยความช่วยเหลือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการดำเนินการ การตรวจสอบและการรายงานตามข้อเสนอแนะของCEDAW, CRC UPR of UNHRC รวมทั้งอนุสัญญาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขจัดความรุนแรงในทุกรูปแบบต่อสตรี 1.5 พัฒนากลไกการประสานงานระดับประเทศ สำหรับการขจัดความรุนแรงต่อสตรี รวมทั้งกลไกในการป้องกันและตอบสนองต่อสถานการณ์ภัยพิบัติและความขัดแย้ง		
2. สร้างกลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ	ทบทวนและปรับปรุงนโยบายระดับชาติ เพื่อให้เกิดการประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและขจัดความรุนแรงต่อสตรี	1. ประชุม/สัมมนาระหว่างหน่วยงานและเครือข่าย เพื่อทบทวนนโยบายระดับชาติเพื่อให้เกิดการประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและขจัดความรุนแรงต่อสตรี 2. สร้างกลไกการประสานงานที่เป็นทางการเพื่อประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ภายใต้อาณัติระดับชาติฯ	

ยุทธศาสตร์ที่ 7 ภาครัฐเครือข่าย และการประสานความร่วมมือ

เป้าประสงค์ : หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคม และเครือข่ายทุกภาคส่วนมีการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อจัดความรุนแรงต่อสตรีให้บรรลุผล

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย		
		2568	2569	2570
7.1 มีความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม และเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อจัดความรุนแรงต่อสตรี	เรื่อง	10	15	20
7.2 จำนวนหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากกองทุน*/ทรัพยากรสนับสนุนการทำงานร่วมกันของหุ้นส่วน/หน่วยงานและเครือข่ายที่ทำงานเพื่อจัดความรุนแรงต่อสตรี	จำนวน	10	15	20
7.3 จำนวนความร่วมมือในระดับภูมิภาค ASEAN เพื่อช่วยเหลือผู้ถูกกระทำความรุนแรง	จำนวน	1	1	1

*หมายเหตุ : กองทุน หมายถึง กองทุนที่สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม

กลยุทธ์ แนวทางการดำเนินงาน กิจกรรม และหน่วยงานรับผิดชอบ

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
1. พัฒนากลไก และส่งเสริมความ เป็นหุ้นส่วน (Partnership) ในการ ดำเนินการป้องกัน แก้ไข และ คุ้มครองสวัสดิภาพสตรี	1.1 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคว่า ด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี โดยร่วมกับองค์กรภาค ประชาสังคมภาคเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ 1.2 สนับสนุนให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ พัฒนานโยบายภายในและแผนปฏิบัติการว่าด้วยการขจัด ความรุนแรงต่อสตรี 1.3 ตระหนักถึงความสำคัญของบุคคลกลุ่มองค์กรภาค ประชาสังคมและภาคเอกชนที่ได้ดำเนินการและประสบ ความสำเร็จในการขจัดความรุนแรงต่อสตรี 1.6 สร้างและ/หรือเสริมสร้างยุทธศาสตร์การประสาน ความร่วมมือ 3 เสาหลักของอาเซียนเพื่อขจัดความรุนแรง ต่อสตรี และสนับสนุนการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพของ ภาคส่วนต่าง ๆ ในการป้องกันและจัดการต่อความรุนแรง ต่อสตรี 1.7 เสริมสร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีอนุภูมิภาค และในระดับภูมิภาคเพื่อช่วยเหลือผู้ถูกกระทำความรุนแรง ผ่านการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนข้อมูลในการจัดการแต่ละ	1. สนับสนุนให้หน่วยงานหลักของภาครัฐและ เครือข่ายที่ทำงานร่วมกันดำเนินการตามแผนปฏิบัติ การ เพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรี 2. สนับสนุนให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนานโยบายภายในและแผนปฏิบัติการว่าด้วย การขจัดความรุนแรงต่อสตรี 3. สนับสนุน/ส่งเสริมให้บุคคล กลุ่ม องค์กร ภาค ประชาสังคม และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการขจัด ความรุนแรงต่อสตรีได้จนประสบความสำเร็จ โดย จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือของทุก ภาคส่วน 4. เสริมสร้างการทำงานของกลไกอาสาสมัครใน การขับเคลื่อนงานภารกิจด้านสตรีให้มีความเข้มแข็ง 5. จัดให้มีการรายงานความสำเร็จในการขจัด ความรุนแรงต่อสตรีของบุคคลกลุ่มองค์กรภาคประชา สังคมและภาคเอกชน	หน่วยงานหลัก : กระทรวงการพัฒนา สังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานสนับสนุน : กระทรวงการ ต่างประเทศ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม

กลยุทธ์	แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	กรณี และการวิจัยในระดับภูมิภาคโดยร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีในการป้องกันและการตอบสนองต่อความรุนแรงต่อสตรีที่มีประสิทธิภาพ	6. เสริมสร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีอนุภูมิภาค และในระดับภูมิภาคเพื่อช่วยเหลือผู้ถูกระทำ ความรุนแรง ผ่านการจัดเก็บและแลกเปลี่ยนข้อมูลในการจัดการแต่ละกรณี 7. สนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือของหุ้นส่วนที่ทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้ถูกระทำความรุนแรงและผู้เกี่ยวข้อง	

**การขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล
แผนปฏิบัติการเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 – 2570**

แนวทางขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 – 2570 ไปสู่การปฏิบัติ

- 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักรู้ถึงปัญหาความรุนแรงบนพื้นฐานของเพศภาวะ (Gender - based violence)
- 2) ผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำแผนงานในระดับกระทรวง ระดับกรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชน ให้ผสมผสานแผนปฏิบัติการขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 – 2570 ควบคู่ไปกับภารกิจหลักของหน่วยงาน ทั้งในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัตินโยบายประจำปี หรือแผนของหน่วยงานในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง
- 3) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและนำผลการศึกษาวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกัน คัดกรอง และขจัดความรุนแรงต่อสตรีในทุกระดับ รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลสถิติความรุนแรงต่อสตรีในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการประเมินการพัฒนาและความสำเร็จในการขับเคลื่อนขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 – 2570
- 4) ปรับปรุง แก้ไข กฎ ระเบียบ และกฎหมายต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 – 2570
- 5) สร้างช่องทางให้ภาคประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่
- 6) ส่งเสริมและสร้างความร่วมมือให้ทุกภาคส่วน เช่น สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการขจัดความรุนแรงต่อสตรี และนำแผนปฏิบัติการขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 – 2570 ไปสู่การปฏิบัติ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นแกนในการประสานเครือข่ายและเชื่อมโยงการดำเนินงานของภาคส่วนต่าง ๆ

แนวทางการติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 – 2570

- 1) การติดตามประเมินผล 3 ระยะ ประกอบด้วย การประเมินผลก่อนการดำเนินการ การประเมินผลระหว่างดำเนินการ และการประเมินผลหลังการดำเนินการ
- 2) การติดตามประเมินผลแผนงานหลักในระดับกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในรูปแบบการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
- 3) การติดตามประเมินผลในระดับพื้นที่ โดยการจัดเวทีสาธารณะ ประชุมเพื่ออภิปราย และระดมความเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 – 2570

4) การจัดทำรายงานผลการติดตามประเมินผล และความก้าวหน้าของแผนปฏิบัติการขจัดความรุนแรงต่อสตรีของประเทศไทย พ.ศ. 2568 – 2570 ระยะครึ่งแผนและสิ้นสุดแผน และให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด รวมทั้งองค์กรภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงรายงานผลได้